

I - U V O D

Izveštaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ-HNK za 2012. godinu rađen je u skladu s članom 12. i 17. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i članu 8. Statuta Službe.

Izveštaj je namijenjen članovima Upravnog odbora Službe koji ga razmatraju i usvajaju, a po usvajanju i Federalnom zavodu za zapošljavanje.

Sa osnovnim sadržajem izvještaja upoznat će se Kantonalna vlada, odnosno odgovarajuća ministarstva. To se odnosi i na sva općinska vijeća gdje djeluju biro i Službe.

Podaci, rezultati i presjek stanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja poslužit će i drugim tijelima i institucijama koje direktno ili indirektno utiču ili prate pojave i tendencije u ovom području.

Pri izradi izvještaja korišteni su vlastiti podaci središnjeg ureda Službe i njenih biroa po općinama, podaci odjela privrede općinskih vijeća, podaci Porezne uprave Federacije BiH, zvanični statistički podaci, te podaci tijela i službi koja egzistiraju na ovom području.

U ovom izvještaju aktivnost Službe prezentirana je po osnovnim ustanovljenim funkcijama, objedinjenih po sektorima.

II - OPĆE NAPOMENE

Služba za zapošljavanje HNŽ-HNK registrovana je kod nadležnog suda kao javna ustanova, čiji su poslovi od posebnog društvenog interesa. Ti poslovi su utvrđeni Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Odlukom o osnivanju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog kantona, te Statutom Službe.

Njihov sadržaj uglavnom se odnosi na: vođenje evidencije na području zaposlenosti i zapošljavanja, informisanje nezaposlenih i drugih osoba o mogućnosti zapošljavanja, posredovanje u zapošljavanju, rješavanje prava temeljem nezaposlenosti, posredovanje u zapošljavanju u inostranstvu i zapošljavanje stranaca, provođenje međunarodnih konvencija i međunarodnih sporazuma u području zapošljavanja, organizovanje profesionalne orijentacije i stručnog osposobljavanja nezaposlenih osoba; praćenje demografskih kretanja na ovom području, te donošenje programa i planova za ostvarivanje utvrđene politike zapošljavanja, saradnju sa obrazovnim ustanovama radi usklađivanja obrazovnih programa sa kadrovskim potrebama poslodavaca.

Donošenjem zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba došlo je do preuređenja ranijih službi zapošljavanja u Federaciji BiH, te su formirane županijske-kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod za zapošljavanje.

Služba za zapošljavanje u našem kantonu formalno je osnovana donošenjem Odluke o osnivanju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanske županije-kantona broj: 02-01-VI-036/02 od 28.03.2002. godine («Službene novine HNŽ / HNK broj 2/02) ali je praktično s radom počela 1. jula 2003. godine.

Služba djeluje na području sljedećih općina: Čapljina, Čitluk, Jablanica, Konjic, Neum, Prozor-Rama, Ravno i Stolac gdje ima svoje organizacione dijelove: podružnice – biro, te na području grada Mostara kroz dva odjeljenja.

1. Zaposlenost

Prema prikupljenim podacima na području koje pokriva Služba za zapošljavanje HNŽ-HNK krajem 2012. godine djeluje: 267 državnih preduzeća i ustanova, 3.051 privatnih preduzeća i agencija, te 3.056 samostalnih poreskih obveznika (samostalne zanatske, trgovačke i ugostiteljske radnje, samostalni prevoznici)

koji ukupno zapošljavaju i radno angažuju 47.608 radnika.*

Ovi podaci su dobiveni od Porezne uprave Federacije BiH.

Prema podacima Statističkog zavoda Federacije BiH krajem septembra 2012. godine na području kantona je bilo zaposleno 45.379 radnika.

*

TABELA 2. – Zaposlenost krajem 2012. godine

Razlika se javlja: iz metodoloških razloga, preregistrovanja, vremenske nepodudarnosti, aktiviranja i gašenja pojedinih subjekata i trenutnog stanja njihove aktivnosti (prijavljivanje na PIO, a ne izvršena uplata doprinosa te nemogućnosti odjavljivanja). Neusaglašenost podataka ipak nije toliko velika da se ne bi mogla dobiti orijentacijska slika stanja privredne strukture i njene potencijalne mogućnosti u zapošljavanju. Ova razlika bi se vjerojatno mogla nazvati i siva ekonomija – nezaposlenost jer su radnici formalno prijavljeni, a ne ostvaruju naknade i doprinose.

U odnosu na prosječnu zaposlenost u 2011. godini (44.167 – Statistički zavod F BiH) u 2012. godini došlo je do rasta zaposlenih za 2,7% ili za 1.212 djelatnika.

Istovremeno je procijenjeno da ima 369 radnika za čijim radom je prestala potreba - radnika na "čekanju" ili radnika koji se povremeno pozivaju na posao. Broj iskazanih ovih radnika je neznatno ispod prošle godine.

Prema procjenama koje su prikupljane u podružnicama-biroima Službe, na "crno", u neformalnom radu, angažovano je 3.375 radnika, tj. 7,4% ukupnog broja zaposlenika.

Procjena je da 1/5 od ukupno zaposlenih radi na "crno". I pored pojačane aktivnosti inspekcijskih organa pogotovo u ovoj godini udio je značajan.

Prema procjeni broja prisutnog stanovništva Federalnog zavoda za statistiku na dan 30.06.2012. na području HNŽ/HNK bilo je 224.652 stanovnika. Do 14 godina starosti bilo je 35.973, od 15 – 64 godine 150.334 i preko 65 godina 38.345 stanovnika.

Zaposlenih ima (IX 2012.) 45.379 – stopa zaposlenosti 30,3 % (za 0,8% više nego prošle godine). Nezaposlenih (31.12.2012.) 31.363 – stopa 40,9 % (više za

0,5% nego prošle godine), dok je u Federaciji u odnosu na prošlu godinu stopa zaposlenosti manja za 0,5%, a stopa nezaposlenosti je povećana za 1,2%.

Na području kantona 1991. prosječan broj zaposlenih iznosio je 66.104, a od toga je u privredi radilo 56.179, a u neprivredi 9.925, dok je u IX mjesecu 2012. u privredi radilo 25.753, a u neprivredi 19.627. Iz ovih podataka je vidljiv dostignuti stepen razvoja u odnosu na prijeratno stanje, te same promjene u strukturu zaposlenosti. Udio zaposlenih sa područja ovog kantona u ukupnoj zaposlenosti Federacije je 10,4% tj. više za 0,4% nego prethodne godine, dok je udio nezaposlenih od 8,1% ostao je na nivou prošle godine. Udio radno aktivnog stanovništva iznosi 9,4%. Iz priloženih tablica ta kretanja su vidljivija za karakteristične godine.

*

TABELA 1. – Procjena ukupnog broja prisutnog stanovništva po starosti, spolu i općinama

**

TABELA 3. – Stope zaposlenosti i nezaposlenosti u HNŽ/K krajem 2012. godine

**Prosječna broj zaposlenih radnika (godišnji prosjek)
u Hercegovačko-neretvanskom kantonu**

OPIS	BROJ ZAPOSLENIH RADNIKA (godišnji prosjek)						
	1991.	2001.	2008.	2009.	2010.	2011.	IX 2012.
Federacija BiH	631.020	407.199	430.745	426.556	438.949	440.747	437.856
UKUPNO HNK	66.104	45.397	42.531	42.018	44.041	44.167	45.379
Od toga: Privreda	56.179	28.933	25.521	24.455	25.417	25.264	25.753
Neprivreda	9.925	26.591	17.010	17.563	18.624	18.903	19.627

Broj zaposlenih radnika po općinama

Općina	Broj zaposlenih						
	Prosjek 2009.	Prosjek 2010.	Prosjek 2011.	IX 2012.	INDEX		
					IX 2012. Prosjek 2009.	IX 2012. Prosjek 2010.	IX 2012. Prosjek 2011.
UKUPNO HNŽ/K	42.018	44.041	44.167	45.379	105,1	100,3	102,7
Čapljina	3.274	3.328	3.329	3.412	101,7	100,0	102,5
Čitluk	3.525	4.272	4.344	4.362	123,2	101,7	100,4
Jablanica	1.999	1.928	1.608	1.593	80,4	83,4	99,1
Konjic	4.078	4.150	4.249	4.472	104,2	102,4	105,2
Mostar	25.910	27.080	27.322	28.236	105,4	100,9	103,3
Neum	966	961	955	960	98,9	99,4	100,5
Prozor-Rama	1.325	1.360	1.387	1.370	104,7	102,0	98,8
Ravno	53	54	69	78	130,2	127,8	113,0
Stolac	888	908	904	896	101,8	99,6	99,1

*

Posmatrajući tabelu zaposlenost po djelatnostima (2009. – 2012.) ukupna zaposlenost raste na 108%. Zapaža se da i dalje broj zaposlenih u privredi sporije raste od neprivrede (poslovanje nekretninama 164,2%, građevinarstvo 124,7%, zdravstvena i socijalna pomoć 115,4%, trgovina 111,7 %, javna uprava i odbrana 104,8%, obrazovanje 104,6%, prerađivačka industrija 104,6%, snadbjevanje električnom energijom, plinom i vodom 103,8%, finansijsko poslovanje 102,9 dok rudarstvo bilježi pad zaposlenosti za 17,5%, ugostiteljstvo za 8,5%, poljoprivreda, lov i šumarstvo za 6,2%, prevoz, skladištenje i veze za 6%, i ostale javne, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti za 3,5%, itd.

*

TABELA 4. – Zaposlenost po djelatnostima u HNŽ/K

Tokom 2012. pojačan je inspekcijski nadzor u ovoj oblasti. U našem kantonu i izvršena je 1.365 kontrola i zatekli su 254 radnika angažovanih suprotno zakonu – rad na crno. Djelovanjem inspekcije 241 radnik je zasnovao radni odnos, a u ostalim slučajevima je pokrenut prekršajni postupak. Djelatnosti u kojima je zabilježen najveći broj neprijavljenih radnika su tradicionalno ugostiteljstvo, trgovina i graditeljstvo. Broj izvršenih kontrola i broj zatečenih radnika „na crno“ u ovoj godini je za 37% više nego prošle godine. Recimo da su inspekcije rada dužne dostavljati rješenja o zatečenim radnicima koji rade na crno Službi za zapošljavanje, no one to ne čine. Kantonalno povjerenstvo za primjenu člana 143 Zakona o radu do sada je riješilo 3442 zaštite zaposlenika čiji radno pravni status još uvijek nije riješen.

2. Kontakti

U 2012. godini nastavljena je ranije uspostavljena saradnja sa međunarodnim organizacijama i institucijama u cilju razmjenjivanja iskustava u radu, sagledavanja problema, izrade programa i strategija vezanih za problematiku zaposlenosti, zapošljavanja i nezaposlenosti kao i izradi konkretnih programa zapošljavanja i metoda njihove realizacije.

Pored kontakata na nivou Središnjeg ureda Službe, predstavnici međunarodnih organizacija, te domaći zvaničnici su u više navrata posjećivali i organizacijske jedinice Službe, po općinama radi uvida u njihov rad, razmjene informacija i podataka, te sagledavanja poteškoća sa kojima se susreću, kadrovskoj ekipiranosti i tehničkoj opremljenosti.

Voditelj ureda Republike Turske u Jablanici, koji pomaže školama i ustanovama u nabavci opreme i drugih sredstava posjetio je podružnicu-biro Prozor-Rama i interesovao se o rezultatima dosadašnje pomoći i potrebama za naredne. U ovoj godini nastavljena je saradnja općine Prozor-Rama i Fonda otvoreno društvo na realizaciji MILP – radno intenzivni projekti u koji je bilo uključeno 80 nezaposlenih osoba. Njemačko nevladina organizacija „HELP“ je na području općine Jablanica implementirala projekat “Smanjenje siromaštva kroz podršku lokalnom ekonomskom razvoju i ekonomskom osnaživanju u BiH“. Projektom su podržane djelatnosti koje rezultiraju odgovarajućim mjesečnim prihodom, a u Jablanici je podržano 35 djelatnosti (biznisa) iz poljoprivrede, stočarstvo, zanatstvo, pčelarstvo, vinogradarstvo, uzgoj koka i gljivarstvo.

Općina je učesnik i sufinansijer ovog projekta. U narednom periodu ova organizacija će podržati i financirati organsku certifikaciju 10 poljoprivrednih proizvođača.

Po prirodi poslova najbogatija saradnja je ostvarena sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, što nalaže sam način organizovanja ove oblasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, subordinacija i koordinacija u provođenju utvrđene politike, provedbi zakona i podzakonskih akta, potreba usaglašavanja metoda i postupaka u radu, te saradnja i kontakti sa drugim službama za zapošljavanje i ustanovama

na nivou Federacije BiH. Također, je održano mnogo sastanaka odgovarajućih stručnih radnika ovih institucija, obavljeno niz učestvovanja u radnim grupama, te održavana gotovo kontinuirana komunikacija u izvršavanju zajedničkih konkretnih aktivnosti.

Tokom godine održano je niz zajedničkih sastanaka rukovodstva – rukovodilaca službi za zapošljavanje sa rukovodstvom Federalnog zavoda za zapošljavanje. Ističemo neke teme o kojima se razgovaralo, donosili konkretni zaključci i utvrđivale mjere za njihovo provođenje.

Na Bjelašnici je dana 18.04.2012. godine održan sastanak direktora kantonalnih službi za zapošljavanje i direktora Federalnog zavoda za zapošljavanje. Nakon početne rasprave zaključeno je da sve kantonalne službe za zapošljavanje dostave svoje prijedloge za izmjenu svih zakonskih propisa u oblasti zapošljavanja do 09.05.2012. godine, kako bi se mogao sačiniti jedan cjelovit materijal koji bi poslužio kao osnova za dalju raspravu o izmjeni Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine, što je naša Služba i učinila. Na sastanku se raspravljalo i o osiguravanju nedostajućih sredstava za materijalno-socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba – prisutni direktori su pozvani da blagovremeno (hitno) dostave obračune za prvi kvartal (sa odlukama upravnih odbora o usvajanju) da bi se mogla na vrijeme pripremiti dokumentacija za pribavljanje saglasnosti od resornog ministarstva za transfer nedostajućih sredstava za materijalno-socijalnu sigurnost onim kantonalnim službama kojima to bude potrebno, a u skladu sa Zakonom i Odlukom o raspodjeli sredstava Federalnog zavoda.

Predstavljen je i Program rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2012. godinu, te je tvrtka „Ocean“ d.o.o Travnik prezentirala Informacioni sistem finansijskog upravljanja – ISFU, za podršku trezorskom poslovanju u izvanbudžetskim fondovima. Također, predstavljeni su rezultati rada CISO centara, te je sugerisano da sve kantonalne službe za zapošljavanje dostave svoje mišljenje u vezi budućnosti CISO, mogu li u okviru sistematizacije biti integrisani u Službu, može li ih Služba samostalno sufinansirati i u kojem obimu očekuju podršku Federalnog zavoda.

Dana 24.7.2012. godine, naša Služba je bila domaćin redovnom sastanku direktora kantonalnih službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda za zapošljavanje. Na sastanku su razmatrane tri teme:

- Prezentacija i dogovor o implementaciji Programa sufinansiranja zapošljavanja „Prilika za sve“, te informiranje o Programu sufinansiranja samozapošljavanja mladih osoba „Omladinsko poduzetništvo“, Programu zapošljavanja povratnika u 2012. godini i pilot projektu „Sustav integrisanih centara za inkubirani razvoj i konzulting“,
- Razmatranje stanja i obaveza koje proizlaze iz sudskih postupaka u vezi sa isplatom razlike novčanih naknada demobilisanim boraca,
- Nedostajuća finansijska sredstva u kantonalnim službama za zapošljavanje.
- Kod izrade Programa „Prilika za sve“ namjera je bila da se dobije jedan transparentan pristup ovom programu, bez intervencija. Procedura bi krenula objavom Javnog poziva, koji bi bio objavljen na web stranici Zavoda i to je jedino mjesto apliciranja na ovaj program. Izrečene su primjedbe koje ukazuju

na dosta složen način apliciranja i dugotrajan proces obrade zahtjeva, što bi moglo uticati na interes poslodavaca.

U nastavku je zaključeno da o problemu isplata razlika novčanih naknada demobilisanim borcima direktor Federalnog zavoda za zapošljavanje obavi razgovor sa ministrom za pitanja branitelja i premijerom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, radi iznalaženja rješenja ovog problema i pribavljanja odgovarajućeg mišljenja Ministarstva i Zaključka Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.

Potrebno je da službe u sudskim postupcima ulažu prigovor o neosnovanosti potraživanja te prigovor zastare.

Na slijedećem sastanku, održanom u Sarajevu 05.09.2012. godine, potpisan je Aneks na Sporazum o realizaciji projekta SSNESP, kojim je u periodu 2010-2014. godine dostignut nivo fleksibilnosti u okviru ciljnih grupa, pa su pored osoba sa onesposobljenjem i demobilisanih boraca, u realizaciju Projekta uključene i nezaposlene osobe koje spadaju u ugrožene kategorije registrovane na evidenciji nezaposlenih osoba u FBiH, koje su teško zapošljive, i to: osobe nezaposlene duže od 12 mjeseci u kontinuitetu; osobe starosne dobi preko 40 godina, nezaposlene duže od 3 mjeseca u kontinuitetu; socijalno ugrožene osobe, korisnici prava na stalnu novčanu pomoć; bivši štićenici domova za nezbrinutu djecu, starosne dobi do 30 godina; žrtve nasilja, osobe sa statusom člana domaćinstva u kome ni jedan član nije zaposlen; osobe sa statusom samohranog roditelja, staratelja, hranitelja, i osobe sa statusom roditelja djeteta s posebnim potrebama.

Također, prisutni su informisani da je na Program sufinansiranja zapošljavanja „Prilika za sve“ apliciralo 628 poslodavaca, od čega je 507 aplikacija koje se nalaze na preliminarnoj rang listi i 121 aplikacija koja ne zadovoljava kriterije. Posmatrano po kantonima, u Unsko-sanskoj, Tuzlanskoj, Zeničko-dobojskoj, Srednjobosanskoj i Sarajevskoj će biti utrošena predviđena sredstva za realizaciju ovog programa, a u Posavskoj, Bosansko-podrinjskoj, Hercegovačko-neretvanskoj, Zapadnohercegovačkoj i Livanjskoj županiji nije bilo dovoljno aplikacija, što je pokazalo opravdanost primjedbi izrečenih na Program koje su iznesene na sastanku u Mostaru.

Direktor Zavoda je informisao prisutne da je sačinjena Informacija o aktivnostima u vezi sa usklađivanjem novčanih naknada demobilisanim borcima i pokrenutim sudskim postupcima koju je razmatrao Upravni odbor Zavoda, na sjednici održanoj 23.8.2012. godine. Informacija je dostavljena premijeru Federacije BiH i nadležnim ministarstvima, a prijedlog je da Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donese tumačenje prestanka Zakona o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica i to bi imalo snagu zakona, te bi se na taj način zaustavili svi sudski postupci. Prognoze su da bi se to sve moglo pripremiti i da bi Parlament Federacije Bosne i Hercegovine mogao dati tumačenje u drugoj polovini oktobra.

Na sastanku u Tuzli, održanom u oktobru 2012, direktori su upoznati sa tokom implementacije programa „Prilika za sve“, te im je predstavljen Program sufinansiranja zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva, za koji su predviđena sredstva u iznosu od 4 miliona KM, te je rečeno da bi Programom

trebalo biti obuhvaćeno oko 1.000 mladih osoba, 500 sa VSS i 500 sa SSS. Distribucija sredstava bi išla po kantonima, kao i za Program sufinansiranja zapošljavanja „Prilika za sve“.

Uzevši u obzir određene sugestije koje su dali direktori kantonalnih službi za zapošljavanje, na sastanku u Grudama 20.11.2012. godine je istaknuto da je Program jačanja konkurentnosti na tržištu rada pretrpio bitne izmjene. Pažljivo su razmotrene sve primjedbe i prijedlozi koji su izrečeni na sastanku u Tuzli, a uvažene su i sugestije iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje Programom zapošljavanja mladih“ koji je proveo Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine. Istaknuto je da je na posljednjem sastanku u Tuzli najavljena mogućnost novog koncepta implementacije Programa jačanja konkurentnosti na tržištu rada, gdje dolazi do izražaja aktivno traženje posla osoba iz ciljne grupe. Programom su u skladu sa sugestijama revizije učinaka učinjena poboljšanja kod definisanja cilja Programa, ciljne grupe i podsticajne mjere, postupka realizacije Programa, te indikatora za nadgledanje i ocjenu uspješnosti efekata Programa. Pored Prijave na Javni poziv, novi dokument je Inicijativa za sticanje prvog radnog iskustva, kojim je dio odgovornosti stavljen na one koji aktivno traže posao, a to su nezaposlene mlade osobe. Sporazum o realizaciji i finansiranju ovog Programa potpisan je 03.12.2012. godine.

Što se tiče preduzetih aktivnosti u vezi sa zahtjevima demobilisanim borcima za usklađivanje novčanih naknada, direktor Federalnog zavoda za zapošljavanje je istakao da je o ovom problemu dosta dugo razgovarano od sastanka u Mostaru, a nakon toga su održani sastanci sa predstavnicima Federalnog ministarstva za pitanja branitelja, resornog ministarstva i Vlade Federacije Bosne i Hercegovine. Zavod je preduzeo sve mjere kako je to dogovoreno na ranijim sastancima i na prijedlog Zavoda održan je sastanak u Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, sa premijerom Nerminom Nikšićem, a kojem su prisustvovali ministar za pitanja branitelja Federacije Bosne i Hercegovine, direktor Ureda za zakonodavstvo Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i predstavnici Zavoda. Nakon održanog sastanka Ministarstvo za pitanja branitelja je dalo Mišljenje i uputilo ga Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, koja će se o istom očitovati. Potom su prisutni upoznati sa predmetnim Mišljenjem. Daljnje aktivnosti vezane za sudske postupke potrebno je da budu jednoobrazne u svim kantonalnim službama i usmjerene u pravcu ulaganja prigovara u eventualno pokrenutim sudskim postupcima u kojim će se isticati neosnovanost zahtjeva za usklađivanje novčane naknade, a što potvrđuje i predmetno Mišljenje.

Zadnji sastanak direktora kantonalnih službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda za zapošljavanje u 2012. godini, održan je 14. decembra u prostorijama Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo. Sastanak je organizovan s ciljem da se postigne zajednički dogovor o realizaciji programa aktivne politike zapošljavanja u 2013. godini, a u skladu sa sredstvima predviđenim Finansijskim planom Zavoda za 2013. godinu, te na osnovu realizacije programa zapošljavanja u 2012 godini. Direktor Federalnog zavoda za zapošljavanje je podsjetio prisutne da je u tom cilju prije organizovan sastanak stručnih saradnika koji rade na realizaciji aktivnih mjera zapošljavanja u javnim službama za zapošljavanje, a na sastanku se razgovaralo o realizaciji Programa sufinansiranja

zapošljavanja „Prilika za sve“ i Programa jačanja konkurentnosti na tržištu rada – prvo radno iskustvo, a u cilju poboljšanja ova dva programa. Pored ova dva programa u 2012. godini je realizovan i Program omladinsko poduzetništvo, a i isti će biti realizovan i u 2013. godini. Jedan od prioriteta u sljedećoj godini je Projekt Jedinственog informacionog sistema u Zavodu i javnim službama za zapošljavanje, i o tome će biti rasprave u narednoj godini. Planirano je da se javnim službama dostavi Nacrt realizacije Projekta Jedinственog informacijskog sistema, kako bi službe mogle dati svoje sugestije za što uspješniju realizaciju ovog projekta. Što se tiče nedostajućih sredstava za materijalno-socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, u 2013. godini su planirana na nivou sredstava u 2012. godini, iz razloga što se još uvijek se ne zna kakva će biti reakcija sudova na Mišljenje Vlade Federacije Bosne i Hercegovine vezano za potraživanja za usklađivanje novčanih naknada demobilisanim borcima.

Početkom februara u Fojnici, u organizaciji Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, održan je okrugli stol na temu „Uspostava funkcionalnog i održivog sistema implementacije sporazuma o readmisiji“. Učesnici su upoznati sa provedenim i tekućim aktivnostima na uspostavi održivog sistema implementacije sporazuma o readmisiji. Dogovoreno je da Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH treba organizovati tematske radionice po pojedinim segmentiranim aktivnostima i nadležnostima na entitetskom, kantonalnom i općinskom nivou, te da će raditi na pripremi odgovarajućih projekata koji će omogućiti jačanje kapaciteta iz predmetne oblasti, sa posebnim naglaskom na programe i projekte edukacije.

I ove godine je Hrvatski zavod za zapošljavanje - Područna služba Dubrovnik organizovala Sajam poslova Dubrovačko-neretvanske županije. U okviru sajma organizovan je i okrugli stol na temu „Žene na tržištu rada“, i tom prilikom se, kao predstavnica uspješnog poslodavca sa prostora našeg kantona, vlasnica Agencije "Matal" iz Međugorja. Sajam se održao u Dubrovniku, 08.03.2012. godine.

Ured za zapošljavanje Republike Mađarske je krajem marta organizovao konferenciju pod nazivom „Zapošljavanje invalida rada – Zakonska regulativa i projekti zapošljavanja“. Konferencija je dio aktivnosti koje se provode u okviru implementacije Projekta „Razvoj službi za zapošljavanje kao dio integriranog radnog i socijalnog sistema“ Pod-projekt TAMOP 1.3.1. „Podrška međunarodnoj saradnji pograničnih regija“. Održala se u Harkanju, Republika Mađarska, a službeni domaćin bila je Nacionalna služba za zapošljavanje Republike Srbije. Naša Služba je aktivno učestvovala u konferenciji, te smo održali i prezentaciju na temu „Profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje invalida u Hercegovačko-neretvanskom kantonu“. Uspostavljeni su i kontakti, te je dogovorena daljnja saradnja iz ove oblasti.

U Goraždu je krajem aprila prezentovan uspješan program aktivne politike zapošljavanja, koji je provela Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona, u saradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, Vladom BPK, Općinom Goražde i tvrtkom „Prevent“. Program je uključio predstavnike javnih

vlasti, privatnog sektora i obrazovnog sistema, te je uz veoma efikasno korištenje sredstava za aktivne mjere postigao rekordne rezultate.

U ovom izvještajnom periodu predstavnici Službe posjetili su i dva sajma zapošljavanja, i to u Tuzli (15.06.2012.) i Vitezu (21.06.2012.). U oba slučaja su u okviru sajмова održavali i okrugli stolovi, čije su se teme ticale uloga službi za zapošljavanje na tržištu rada u kantonima održavanja sajмова.

III – POSREDOVANJE U ZAPOSŁJAVANJU

1. Zapošljavanje

Tokom 2012. poslodavci su Službi na osnovu formalnih prijava iskazali potrebe za 330 radnika radi posredovanja^{*}. Traženi broj radnika po prijavama je za 14,3% manji nego prošle godine. Stiče se dojam da poslodavci traže posredovanje u zapošljavanju od Službe samo u prilikama kada na drugi način ne mogu doći do radnika. Ovakvom stanju je doprinijela i zakonska odredba da poslodavci nisu dužni dostavljati Službi za zapošljavanje prijave slobodnih radnih mjesta kako je to ranije bilo propisano. Služba je prikupila i objavila 179 oglasa i konkursa slobodnih radnih mjesta za 915 radnika i po njima posredovala.

Posmatrano po stepenu stručnog obrazovanja struktura traženih radnika od Službe izgleda ovako:

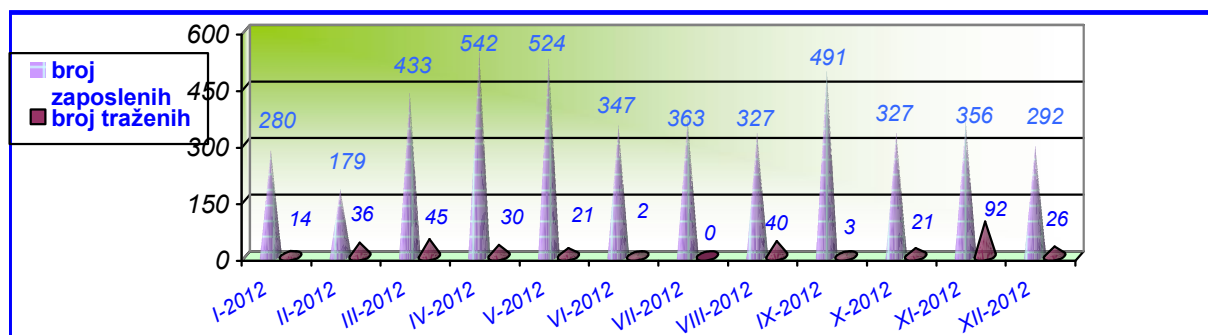
B I R O	Broj traženih radnika	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
		1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	11	1	0	0	2	1	0	0	7	0	0
Čitluk	63	11	2	13	6	0	7	0	23	1	0
Jablanica	30	0	0	30	0	0	0	0	0	0	0
Konjic	66	2	0	36	18	0	0	0	10	0	0
Mostar	100	2	0	39	14	0	1	0	42	0	2
Neum	13	0	0	3	0	0	0	0	10	0	0
Prozor-Rama	18	1	0	11	4	0	0	1	1	0	0
Ravno	29	0	0	1	0	0	20	2	6	0	0
Stolac	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	330	17	2	133	44	1	28	3	99	1	2

*

TABELA 5. – Pregled prijavljenih potreba za radnicima u 2012. po općinama

Tokom 2012. godine zaposlilo se 4.460^{**} osoba sa evidencije.

U odnosu na 2011. godinu to je manje za 4 % ili manje za 185 zaposlenih osoba.

Kretanje broja iskazanih potreba i ukupno zaposlenih osoba po mjesecima

Struktura zaposlenih po stepenu stručnog obrazovanja izgleda ovako:

BIRO	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA										
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8	
			Čapljina	377	229	32	0	110	116	5	28	8	61
Čitluk	359	210	10	0	145	104	0	16	4	51	28	1	
Jablanica	224	80	22	0	84	62	3	6	1	43	3	0	
Konjic	566	249	97	1	201	170	1	15	2	77	2	0	
Mostar	2371	1316	103	10	638	846	6	117	51	495	105	0	
Neum	79	42	11	0	32	23	0	3	0	2	8	0	
Prozor-Rama	282	170	35	2	111	78	3	14	4	22	13	0	
Ravno	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Stolac	200	132	20	0	60	55	0	11	3	43	8	0	
Ukupno	4460	2428	330	13	1382	1455	18	210	73	795	184	1	

U strukturi novozaposlenih žena je 2.428 ili 54,4 %.

**

TABELA 6. – Pregled broja osoba koje su se zaposlile sa evidencije u 2012. godini

Toekom izvještajne godine poslodavci su Službi dostavili 5.000 prijava o prestanku radnog odnosa , što je u odnosu na prošlu godinu više za 9,5%.

2.533 prijava odnose se na žene ili 50,1%.

Pregled prestanak radnog odnosa po općinama izgleda ovako:

BIRO	UKUPNO	ŽENA	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	472	255	62	1	155	145	7	25	5	58	13	1
Čitluk	456	262	32	0	179	157	0	15	4	49	19	1
Jablanica	295	90	30	5	117	104	3	4	2	30	0	0
Konjic	567	260	133	0	201	149	1	12	3	65	3	0
Mostar	2585	1336	237	18	780	952	3	116	26	398	55	0
Neum	107	60	18	0	53	23	0	5	2	5	1	0
Prozor-Rama	255	106	55	2	99	60	1	10	0	22	6	0
Ravno	3	2	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Stolac	260	162	47	2	86	76	1	1	1	31	6	0
Ukupno	5000	2533	615	28	1670	1667	16	197	43	659	103	2

Održavani su redovni kontakti sa podružnicama-biroima u cilju međumjesnog posredovanja na zahtjeve poslodavaca koji svoje zahtjeve za radnom snagom ne mogu zadovoljiti na području biroa na kojoj obavljaju svoju djelatnost. Služba je po takvim zahtjevima davala razne podatke, preglede nezaposlenih osoba za različita zanimanja kao i druge informacije potrebne za zadovoljenje potreba poslodavca za radnom snagom.

U okviru međudržavnog posredovanja, Služba održava redovne kontakte i razmjenjuje informacije sa Agencijom za rad i zapošljavanje BiH u vezi zapošljavanja u inostranstvu.

Zbog ekonomske recesije i teškog stanja u oblasti zapošljavanja u zemlji i okruženju, u ovom periodu nije bilo posredovanja Agencije za zapošljavanje u inostranstvu.

U toku je aktivnost na postizanju dogovora između Agencije i Savezne agencije za rad SR Njemačke o posredovanju u zapošljavanju radnika medicinske struke na ograničeni vremenski period u Njemačkoj. Konkretni dogovor još nije postignut.

U izravnim kontaktima Službe i Adriatic Luxury hotels iz Dubrovnika uspostavljena je saradnja u zapošljavanju sezonskih radnika na poslovima konobara, kuhara, sobarica, čistačica i sl.

Na zahtjev ovih poslodavaca, Služba je organizovala i pozvala nezaposlene zainteresovane osobe sa kojima su obavljani razgovori i intervjui.

Osim ovoga dosta stranih poslodavaca, pogotovo iz Republike Hrvatske od pograničnih općina Neum, Stolac i Prozor-Rama traže radnike zaposlene u ugostiteljstvu i građevinarstvu. Međutim povratnih informacija koliko se njih zaposli nema. Prema procjenama na takav način radi oko 500 ljudi.

U cilju praćenja odobrenih sredstava za sufinansiranje zapošljavanja, podružnice – biroi su redovno dostavljali izvještaje o poštivanju preuzetih obaveza po osnovu odobrenih sredstava, na osnovu kojih su preduzimane daljnje radnje predviđene ugovorom.

Redovno su dostavljani razni podaci nadležnim institucijama kantona, općina kao i međunarodnim organizacijama koje se bave problematikom zapošljavanja.

2. Aktivne mjere u zapošljavanju

U prvom polugodištu tekuće godine, Služba je radila na praćenju i kontroli zaključenih ugovora sa korisnicima sredstava po javnim pozivima iz 2011. godine, te dostavi izvještaja raznim institucijama o realizovanim programima tržišta rada iz ranijeg perioda. Završene su i aktivnosti na zaključenju ugovora sa poslodavcima koji su zbog raznih okolnosti preneseni u 2012. godinu.

Provođenje aktivnih mjera u zapošljavanju u 2012. godini se ne provodi u skladu sa usvojenim Programom rada Službe za 2012. godinu. Ovim programom se obuhvaćaju mjere i aktivnosti na realizaciji programa tržišta rada u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju, Strategijom zapošljavanja u FBiH 2009-2013 i Akcionim planom zapošljavanja u FBiH za period 2010-2013 godine.

Prioritetni ciljevi u Strategiji i Akcionom planu su smanjenje dugoročno nezaposlenih i drugih teško zapošljivih osoba, odnosno povećanje zaposlenosti ovih kategorija nezaposlenih. Iako se očekivalo, još nema znakova prevladavanja recesije i globalne ekonomske krize, što utiče na pad ekonomskih aktivnosti i negativan uticaj u oblasti zapošljavanja.

Sve navedeno se odrazilo i na poslovanje Službe za zapošljavanje HNŽ/K, te su zbog manjih prihoda redukovane mjere aktivne politike zapošljavanja.

Proces sufinansiranja zapošljavanja je doveden u pitanje i zbog socijalnih davanja, posebno onih utvrđenih Zakonom o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, koja, i nakon stavljanja van snage ovog Zakona, još opterećuju stabilno poslovanje Službe.

Na osnovu navedenog, realizacija programskih aktivnosti je bila u izravnoj zavisnosti o raspoloživim finansijskim sredstvima Službe, Federalnog zavoda za zapošljavanje i drugih izvora. U nedostatku vlastitih sredstava, u 2012. godini su

se provodili samo programi finansiranja iz drugih izvora, i to: Projekt podrške mrežama za socijalnu sigurnost i zapošljavanje (SSNESP), koji zajednički finansiraju PIU SESER i Federalni zavod za zapošljavanje, i programi koje finansira Federalni zavod za zapošljavanje, a provode ih kantonalne službe za zapošljavanje.

U izvještajnom razdoblju, iz ovih izvora, realizovani su i još su u fazi realizacije tri programa, i to:

1. Projekt podrške mrežama za socijalnu sigurnost i zapošljavanje (SSNESP) – iz sredstava ovog projekta u 2012. godini sufinansirano je:
 - Zapošljavanje 132 nezaposlene osobe kod poslodavaca (utrošena sredstva iznose 290.400,00 KM)
 - Samozapošljavanje 32 nezaposlene osobe (utrošena sredstva iznose 70.400,00 KM)
 - Programima raznih obuka (prekvalifikacija, dokvalifikacija i stručna osposobljavanja) obuhvaćeno je 15 nezaposlenih osoba (utrošena sredstva iznose 14.350,00 KM).

Ukupno utrošena sredstva po ovom programu iznose 375.150,00 KM, a učinak zapošljavanja je 164 novozaposlene osobe, s tim što je još 15 osoba kroz programe dodatne obuke steklo nova znanja i vještine, te su time poboljšali svoj položaj na tržištu rada.

Realizacija ovog projekta će se nastaviti i u 2013. godini, jer je javni poziv otvoren do 30.06.2013. godine.

2. Program sufinansiranja zapošljavanja „Prilika za sve“

Na osnovi Sporazuma o realizaciji i finansiranju ovog programa, potpisanog između Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje u FBiH od 01.08.2012. godine, vrijednost ovog programa za HNK iznosi 762.425,00 KM, a sredstva je u potpunosti osigurao FZZ.

Javni poziv je objavljen 09.08.2012. godine od strane FZZ, a sve aktivnosti oko realizacije programa su obavile službe za zapošljavanje do kraja 2012. godine.

Zbog sasvim novog pristupa u realizaciji programa (prijava poslodavaca elektronskim putem - aplikacijski formular) i nejasnoća u procedurama, interes poslodavaca za učešće u ovom programu je bilo nedovoljno, tako da je najveći dio sredstava (oko 60%) ostao neiskorišten.

Sve aktivnosti oko izbora poslodavaca i zaključenja ugovora sa korisnicima su završene i prema potvrđenoj listi od strane Službe i FZZ, utrošena sredstva iznose 298.569,00 KM, a efekt zapošljavanja je 101 novozaposlena osoba. Izvjesno je da će tokom realizacije programa doći do određenih odstupanja i da će konačan broj zaposlenih biti od 93-95 osoba.

Ostatak neutrošenih sredstava u iznosu od 463.856,00 KM je preusmjeren u novi program „Prvo radno iskustvo“.

3. Program jačanja konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo

Ovaj program je realizovan u saradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, sa ciljem da se mladim nezaposlenim osobama bez radnog iskustva omogući stručno osposobljavanje za rad u struci i sticanje prvog radnog iskustva u zvanju/zanimanju za koje su se školovali, te na taj način ojača njihova konkurentnost na tržištu rada.

Za realizaciju Programa, sredstva za naš kanton iznose 521.905,00 KM, i osigurana su od strane FZZ-a, a namijenjena za sufinansiranje zapošljavanja 63 nezaposlene osobe sa visokom i višom stručnom spremom, i 63 osobe sa trećim i četvrtim stepenom obrazovanja (ukupno 126 osoba).

Novina je što je programom predviđeno da se mladim osobama iz ciljane grupe omogućeno da učestvuju u njegovoj realizaciji kroz aktivno traženje posla kod poslodavaca, a koji kroz podnošenje prijave na javni poziv potvrđuju spremnost za učestvovanju u finansiranju zapošljavanja.

Javni poziv za učešće u programu je objavljen 05.12.2012. godine, i ostaje otvoren do potpisivanja ugovora u vrijednosti raspoloživih sredstava raspoređenih službama.

Interes za ovaj program je iznimno velik, te se u vrlo kratkom roku prijavilo znatno više poslodavaca od raspoloživih sredstava. U toku su aktivnosti Komisije za prihvata i vrednovanje zahtjeva i stručne službe u vrednovanju i odabiru korisnika, a konačan završetak posla očekujemo do polovine februara 2013. godine.

4. Program sufinansiranja zapošljavanja „Omladinsko poduzetništvo“

Finansijska sredstva za ovaj program, u iznosu od 77.000,00 KM, je osigurao Federalni zavod za zapošljavanje i realizovan je izravno preko njega, u četvrtom kvartalu 2012. godine. Osnovni cilj Programa je podsticanje samozapošljavanja 11 mladih osoba za evidencije nezaposlenih kod ove Službe, a namijenjen je za sufinansiranja troškova pokretanja i održavanja vlastite djelatnosti tokom prve godine poslovanja.

Realizacija Programa je u fazi potpisivanja ugovora sa nezaposlenim osobama, i po okončanju svih procedura, o rezultatima ćemo biti pismeno obaviješteni.

Na osnovu navedenog, Služba za zapošljavanje HNŽ/K je kroz realizovane programe u 2012. godini utrošila 659.369,00 KM, a efekt zapošljavanja je 265 novozaposlenih osoba sa evidencije nezaposlenih Službe. Dodatno je kroz programe obuke 15 nezaposlenih osoba steklo nova znanja i vještine, uz utrošena sredstva u iznosu od 14.353,00 KM, tako da ukupna utrošena sredstva za aktivne mjere u zapošljavanju u 2012. godini iznose 673.722,00 KM.

Obzirom da se kasnilo sa realizacijom programa „Prvo radno iskustvo“ i „Omladinsko poduzetništvo“ (unatoč osiguranim sredstvima), efekti zapošljavanja

su zadovoljavajući, pogotovo ako se uzme u obzir veoma teška ekonomska situacija u zemlji i trenutno stanje u našoj Službi.

4. Centar za informisanje, savjetovanje i obuku (CISO)

Kraj 2011.godine i početak 2012. godine bio je obilježen završetkom prvog i početkom drugog ciklusa ECDL obuka i obuka iz engleskog jezika. Ukupan broj korisnika koji su položili kurseve je 103. Kursevi su trajali u vremenskom periodu od dva mjeseca, odnosno osam sedmica. U tom periodu korisnicu su stekli osnovna znanja iz informatike, te srednji stepen znanja iz engleskog jezika. Partneri u izvođenju navedenih obuka su UNDP i BHM Zenica. Kraj obuke obilježen je svečanom dodjelom certifikata uspješnim polaznicima koja se održala u prostorijama Službe za zapošljavanje HNŽ/K Mostar.

Uz aktivnosti vezane za prikupljanje kandidata za obuke CISO centar je provodio svoje svakodnevne aktivnosti :

- Dnevno ažuriranje i objavljivanje oglasa iz dnevnih novina, časopisa i sa internet izvora, te njihovo prosljeđivanje u ostalih 9 podružnica-biroa Službe HNŽ/K elektronskim putem;
- Evidentiranje novih korisnika CISO-a (134)
- Izrada individualnog plana zapošljavanja za svakog klijenta – ukupno 107 individualnih planova zapošljavanja;
- Pomoć pri povezivanju klijenata sa potencijalnim poslodavcem;
- Identifikacija potreba za dokvalifikacijom i prekvalifikacijom nezaposlenih osoba;
- Koordinacija aktivnosti sufinansiranja zapošljavanja korisnika usluga CISO centra;
- Informisanje o mogućnostima stipendiranja u lokalnoj zajednici i šire;
- Informisanje o aktualnim programima aktivne politike.

Od dodatnih aktivnosti CISO centar je provodio sljedeće:

- Radionice „Pisanje biografije, i „Razgovor sa poslodavcem“ (po 134 korisnika)
- Izrada letaka za završne razrede srednjih škola;
- Masovno profesionalno informisanje u srednjim školama i
- Individualna profesionalna orijentacija i savjetovanje.

U martu 2012. godine djelatnice CISO centra učestvovala su na Međunarodnoj konferenciji „MUN UWC“ u organizaciji Koledža ujedinjenog svijeta u Mostaru. Konferencija je trajala tri dana i prvenstveno je bila namijenjena učenicima srednjih škola. Tokom tri dana Konferencije učesnici su prošli kroz rad u pet MUN odbora (Vijeće sigurnosti, Vijeće za ljudska prava, Vijeće za ekonomsko-društvena pitanja, Vijeće za zaštitu okoliša) raspravljali o nizu pitanja.

18. aprilja 2012. godine CISO centar u Mostaru posjetili su predstavnici ureda UNV iz Sarajeva. U sklopu te posjete djelatnice CISO centra zajedno sa

navedenim gostima prisustvovala su Promociji programa Aktivni građani u OKC Abrašević u Mostaru. Tom prilikom uspješnim Motivatorima dodijeljeni su certifikati te najavljene odobrene akcije istih. Prisutnima se između ostalih obratio gradonačelnik Grada Mostara gospodin Ljubo Bešlić.

Tokom maja 2012. godine održano je profesionalno informisanje učenika završnih razreda učenika 29 srednjih škola u Mostaru. Učenicima su tom prilikom pružene informacije o njihovim pravima i obvezama prema Službi za zapošljavanje nakon završene srednje škole, kao i svim uslugama CISO centra te informacije o trenutnom stanju na tržištu rada u BiH. Nakon profesionalnog informisanja 11 učenika je izrazilo potrebu za daljim testiranjem i savjetovanjem u okviru profesionalne orijentacije. Profesionalna orijentacija je uspješno obavljena i učenicima su pružene sve potrebne i korisne informacije uključujući informacije o mogućnostima studiranja u inostranstvu i stipendiranju.

07. maja 2012. godine djelatnice CISO centra su posjetile Career days na Sveučilištu u Mostaru u organizaciji AIESEC-a. Na taj način CISO centar je prikupio dodatne informacije o svim fakultetima u sklopu Sveučilišta u Mostaru. Ovim putem je Centar obogatio svoju biblioteku potrebnim i korisnim informacijama za svoje korisnike.

Od 21. do 25. 05. 2012. godine djelatnice CISO centra su prisustvovala obuci CISO zaposlenika na temu „Uvid u poglede i potrebe poslodavca tokom procesa zapošljavanja“. Osnovni cilj treninga bio je omogućiti CISO zaposlenicima da steknu uvid u procese zapošljavanja i druge procese u radu sektora za ljudske resurse u okviru velikih kompanija i da tako unaprijede svoje znanje iz ove oblasti te ga prenesu korisnicima CISO centra – mladim nezaposlenim osobama. Po završetku obuke prisutnima su uručeni certifikati.

12. 05. 2012. godine u prostorijama Skupštine Grada Mostara održana je prezentacija Zakona o volontiranju čemu su djelatnice CISO centra prisustvovala i tom prilikom prisutnima predstavile usluge CISO-a.

13. 06. 2012. godine u zgradi Parlamentarne skupštine BiH održan je prvi Forum o zapošljavanju mladih. Forum je organizovan u okviru Projekta zapošljavanja mladih (YEP), a okupio je gotovo sve važne učesnike iz oblasti zapošljavanja mladih s ciljem razmjene iskustava, međusobnog upoznavanja, zajedničke analize potreba u ovoj oblasti i koordinacije djelovanja. Forum je održan s ciljem uspostave učinkovitih politika i povećanja zapošljavanja mladih. Ovom forumu prisustvovala je i djelatnica CISO centra te na taj način pridonijela stvaranju novih ideja o uslugama koje bi CISO centar u budućnosti mogao izvršavati.

U okviru obrazovnih YERP aktivnosti provedeno je istraživanje o djeci i mladima koji ne upisuju ili napuštaju osnovnu ili srednju školu. Da bi se moglo raditi na rješavanju tog problema bilo je potrebno osigurati protok informacija kako bi se identifikovale rizične kategorije djece, a time i lakše djelovalo na suzbijanju problema neupisivanja i napuštanja školovanja. U okviru YERP programa planirano je uspostavljanje „Baze podataka o djeci i adolescentima izvan

školskog sistema“ u 12 YERP općina /gradova među kojima je i Grad Mostar. U sklopu tih aktivnosti CISO centar je u junu 2012. godine pružio podršku u izboru kandidata za poziciju „Pomoćnik u uspostavi gradske baze podataka o djeci i mladim izvan školskog sistema“. Od pristiglih 35 prijava djelatnice su formirale bodovnu listu te preporučile tri najuspješnija kandidata za intervju. Predstavnici Grada Mostara su bili zadovoljni saradnjom i izborom kandidata za navedenu poziciju.

Djelatnice CISO centra su 10. i 11. oktobra 2012. godine učestvovala na prvom modulu treninga vezanog uz EU podršku koordinaciji i implementaciji koordinirane politike za mlade u BiH. Program ovog dvodnevnog modula je bio usmjeren na razvoj projekata i projektnih prijedloga. Prvi dio treninga je bio usmjeren na izlaganje EU strategija za mlade 2010 – 2018, dok je ostatak treninga bio usmjeren na tehničke aspekte oblikovanja projekta i projektnog prijedloga. Teme poput strukture projekta i njegovih elemenata, definisanje i razrada projektnog problema, ciljeva, rezultata, budžetiranja su detaljno razrađene kroz interaktivni rad i aktivno učešće svih polaznika treninga. Edukacija u okviru ovog programa uključuje još dva modula na kojem će se dalje razrađivati pripreme za rad na projektima a njihova organizacija se očekuje u 2. i 5. mjesecu 2013. godine.

Centar za informisanje, savjetovanje i obuku, zajedno sa Službom za zapošljavanje HNK/Ž je prepoznat kao jedan od značajnih učesnika u kreiranju i realizovanju politike upošljavanja mladih. S tim u vezi, djelatnice CISO-a su prisustvovala prezentaciji rezultata istraživanja pod nazivom “Glasovi mladih”. Ovo istraživanje provedeno je 2012. godine u okviru UN programa “Zapošljavanja i zadržavanja mladih” (YERP). U okviru regionalnog dijaloga koji je uključivao spomenutu prezentaciju, izloženi su nalazi istraživanja koji ukazuju na nepovoljan položaj mladih u BiH u oblastima: obrazovanja, zapošljavanja, migracija i mobilnosti i participacije i slobodnog vremena mladih. Učesnici dijaloga su dali preporuke koje bi trebale doprinijeti poboljšanju položaja mladih osoba.

Nastavljena je saradnja sa podružnicama-biroima Službe za zapošljavanje kako kroz distribuciju aktualnih konkursa tako i kroz realizaciju grupnog informisanja o pravima i obavezama nezaposlenih osoba, te pomoći u pisanju poslovnih planova za korisnike programa sufinansiranja samozapošljavanja.

U cilju boljeg približavanja ciljanoj grupi mladih osoba od 15 do 30 godina CISO Mostar je i dalje nastavio svakodnevno ostvarivati komunikaciju sa korisnicima preko Facebook stranice i profila. Ukupan broj korisnika Facebook profila je 3216, a broj posjeta Facebook stranice CISO-a je na kraju 2012. godine dosegao 9066.

5. Zapošljavanje stranaca

Na osnovu Zakona o zapošljavanju stranaca u izvještajnom periodu izdano je 119 radnih dozvola, od čega za državljane Hrvatske 47, Srbije 24, Kine 11, i 37 dozvole za državljane ostalih zemalja.

Najviše stranih državljana je zaposleno u Mostaru i to 79, Čapljini 11, Čitluku 21, Konjicu 6, Stolac 1 i Neum 1 dozvola.

Po kvalifikacionoj strukturi: za VSS je izdano 39, VŠ 6, SSS 38, KV 12 i PK 24 radnih dozvola.

Služba redovno dostavlja Federalnom zavodu za zapošljavanje mjesečne i tromjesečne izvještaje o izdanim radnim dozvolama, radi daljnjeg izvještavanja nadležnih državnih institucija.

6. Ostale aktivnosti

U okviru zakonom definisanih obaveza Službe i plana rada za tekuću godinu, Služba je kroz učestvovanje na raznim sastancima, seminarima i radionicama, aktivno učestvovala u kreiranju i provođenju programa tržišta rada i stručnog osposobljavanja zaposlenika, a sve u cilju kvalitetnijeg pružanja usluga u posredovanju i aktivnoj politici u zapošljavanju.

Između ostalog, navodimo:

Služba za zapošljavanje HNŽ/K je tokom izvještajnog perioda uzela aktivno učešće u Projektu Izgradnja institucija i kapaciteta u sektoru zapošljavanja u BiH (ICBES projekt). Projekt provodi EPRD organizacija, a uključene su sve kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod za zapošljavanje. Predviđeno je da projekt traje 2 godine, sa mogućim proširenjem na 3, u skladu sa postignutim rezultatima.

Aktivnosti projekta podijeljene su u četiri komponente:

- Prva komponenta se bavi mapiranjem mjera aktive politike zapošljavanja – eksperti projekta su posjetili sve službe za zapošljavanje na prostoru BiH, pa tako i našu. Prikupljene podatke će skupiti u studiju, koja će biti pregled trenutnog stanja u provođenju mjera aktivnih politika zapošljavanja, te će biti napravljeno i poređenje sa praksama zemalja regiona i zemalja članica Europske unije. Planirano je da studija bude završena u zadnjem kvartalu tekuće godine, te će biti dostavljena uvid sa mogućnošću davanja komentara i sugestija prije završnog usvajanja;
- Druga komponenta tiče se budžetiranja i cilj joj je pomoć u ugradnji pri izradi budžeta u odnosu na ciljeve, u javne službe za zapošljavanje. Obuka na ovu temu je organizovana u 4 modula, i već su održane 3 seanse. Služba je ustupila svoje dvorane za obuke, i 2 djelatnice Službe su aktivno uključene u pohađanje obuke.
- Treća komponenta ima za cilj uspostaviti 10 model - biroa u Bosni i Hercegovini, koji će djelovati po modernim načelima rada u oblasti zapošljavanja – u okviru ove komponente dva naša biroa su odabrani za model biroa, i to Podružnica Mostar – Odjeljenje 1 i Biro Jablanica.

Načela rada model-biroa temelje se na individualnom pristupu našim korisnicima (nezaposlenim osobama i poslodavcima), te jačanju saradnje sa drugim institucijama koje se bave, ili ih se tiču problemi nezaposlenosti. U protekloj godini održana su 4 sastanka koji se tiču ove komponente, te su dogovorene aktivnosti oko obuke zaposlenika službi, načina reorganizacije rada, te koracima koje je potrebno preduzeti za uspješno uspostavljanje lokalnih partnerstava. Krajem 2012. godine je u Jablanici održan prvi sastanak lokalnog partnerstva u toj općini. Odaziv i zanimanje aktera za tu aktivnost je bilo iznimno veliko i pozitivno. Predstavnicima javnog i privatnog sektora su prepoznali koristi koja ova struktura može donijeti lokalnoj zajednici, i aktivno su se uključili u njen rad. Sa aktivnostima će se nastaviti i u 2013. Godini. Potrebno je naglasiti da je EPRD uspostavio partnerski odnos i sa YEP projektom, iz razloga što imaju slične ciljeve projekta (uspostavljanje model - biroa). Iz te suradnje je proizašao dogovor da će u okviru YEP projekta Podružnica Mostar – Odjeljenje 2 dobiti pomoć u uređenju infrastrukture radnog prostora, dok će zaposlenici te podružnice dobiti potrebne obuke skupa sa djelatnicima predloženih model - biroa.

- Četvrta komponenta se bavi izgradnjom kapaciteta i edukacijama zaposlenika službi za zapošljavanje – vodeći se idejom da bez nužnih kompetencija i znanja zaposlenika javnih službi za zapošljavanje nije ni moguće izvršiti reorganizaciju rada u cilju povećanja stepena pružanja kvalitetne usluge našim korisnicima. U okviru ove komponente provedena je Analiza potreba za obukom zaposlenika javnih službi za zapošljavanje. Analiza je vršena putem anonimnih upitnika, te ćemo njene rezultate dobiti u narednom periodu. Na osnovu njenih nalaza bit će napravljen program i preporuka za organizovanje potrebnih obuka za uposlenike.

U okviru ovog projekta, prepoznata je i potreba uvođenja u službe za zapošljavanje znanja i vještina u izradi i provođenju projekata za predpristupne fondove Europske unije. Kako će novim programom planiranja finansiranja EU od 2014. godine Bosni i Hercegovini biti dopušten pristup fondovima koji se bave jačanjem ljudskih kapaciteta, predviđeno je izvođenje 6 radionica na ovu temu, od koje su već dvije održane u junu tekuće godine. Cilj je osposobiti javne službe za zapošljavanje za pravovremeno djelovanje i učestvovanje u projektima koji se nude preko ovih fondova.

Radionica na ovu temu je održana i u organizaciji REDAH-a (04.-05.06.2012.). Obuka je bila jako dobro strukturisana i izvedena, i pružila je osnovna znanja o ovoj tematici i mogućnost aktivnog učešća na kasnije održanim radionicama ICBES projekta.

Aktivnosti na izradi strategije razvoja malog i srednjeg poduzetništva u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu, za period 2012. – 2020. su se nastavile i u ovom izvještajnom periodu. Predstavnik Službe je, kao član Odbora, prisustvovao i aktivno učestvovao na radnim sastancima pri na izradi ove strategije. Nositelj izrade Strategije je Udruženje za poduzetništvo i posao „Link“ Mostar. Strategija je od strane Odbora usvojena 09.03.2012. godine, a nakon toga ju je usvojila i Vlada HNŽ/K.

U mjesecu junu, Komisija za profesionalnu orijentaciju je stručno obradila 8 osoba sa smetenjama u razvoju i dala im mišljenje za upis u srednju školu.

Krajem tekuće godine Služba je učestvovala u realizaciji Programa ferijalnog rada redovnih studenata iz BiH u SR Njemačkoj, u saradnji sa Sveučilištem u Mostaru i Univerzitetom „Džemal Bijedić” Mostar. Služba je pružila savjetodavnu i tehničku pomoć u izboru 16 studenata za ferijalni rad u Njemačkoj. Nosilac aktivnosti za ovaj program je Agencija za rad i zapošljavanje BiH, a obavljanje ferijalne prakse je predviđeno za vrijeme ljetnog raspusta.

Predstavnik Služba za zapošljavanje HNŽ/K je imenovan za člana Vijeća za konkurentnost i razvitak HNŽ/K (VKR). Vijeće je sastavljeno od članova javnog i privatnog sektora sa područja kantona, i ima za cilj implementiranje Strategije razvoja malog i srednjeg poduzetništva u HNK za period 2012.-2020. godine. Rad vijeća je zamišljen kao partnerstvo i dijalog, koji bi bili polazište za ocjenu realizovanja pojedinačnih projekata potpore napretku, konkurentnosti i inovativnosti MSP, te bi Vijeće davalo konkretne smjernice za izradu srednjoročnih i godišnjih planova Vlade HNK i Ministarstva privrede.

Prva sjednice Vijeća je održana 22.11.2012. godine, i na njoj je usvojen Poslovnik o radu Vijeća, razmatrao se izvještaj za proteklu godinu o realizovanju Programa razvoja malog gospodarstva u HNK, te se pokrenula aktivnosot utvrđivanja prijedloga godišnjeg plana za 2013. godinu Programa razvoja malog gospodarstva HNŽ/K 2011.-2015. godine (Akcionog plana implementiranja Strategije razvitka MSP HNŽ/K 2012.-2020. za 2013. godinu).

Udruženje LINK Mostar je u avgustu 2012. godine organizovao trening „Ekonomske aspekte korupcije”, kao dio aktivnosti projekta „Manje korupcije – više radnih mjesta”. Konferencija na istu temu je održana 20. septembra, i prisustvovali su predstavnici Delegacije EU u BiH, predstavnici javnog sektora, poslovnog sektora, organizacije civilnog društva, mediji i druge lokalne i međunarodne institucije. Cilj projekta „Manje korupcije – više radnih mjesta” je ubravanje reforme ključnih vladinih institucija (njihovih politika, programa, projekata i procedura) i poboljšanje njihovog rada aktivnim uključivanjem i učestvovanjem nevladinih organizacija. Kroz radionice i istraživanja proizvedene su preporuke kojima je cilj podsticanjem odgovornijeg ponašanja vlasti, stvarati javne politike koje stimulišu transparentnost i konkurentnost. Na taj način se stvara povoljnije okruženje za nastup privatnog sektora na tržištu, a javne politike neće biti favorizirajuće, odnosno diskriminirajuće po pojedine poslovne subjekte.

IV - EVIDENCIJE, ANALIZE I INFORMISANJE

1. Evidencija

1.1. Prijavljivanje na evidenciju

I u ovoj godini osjeća se pojačano prijavljivanje na evidenciju nezaposlenih osoba radi ostvarivanja određenih beneficija na osnovu nezaposlenosti: demobilisani borci, porodične penzije, stipendiranje, smještaj u studentske domove, plaćanje participacije i sl. Do pojačanog prijavljivanja naročito je došlo zbog opće recesije i ekonomskih poteškoća s tim u vezi.

Tokom 2012. godine na evidenciju nezaposlenih osoba u podružnicama-biroima Službe prijavilo se ukupno 8.286 osoba.

U odnosu na proteklu godinu to je više za 685 ili za 9% i 3,6% iznad godišnjeg planiranog broja.

Struktura novoprijavljenih prema stepenu obrazovanja je sljedeća:

BIRO	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	822	445	104	7	242	251	9	28	35	79	67	0
Čitluk	669	390	36	4	240	221	0	20	13	68	66	1
Jablanica	552	184	70	10	189	169	3	6	13	87	5	0
Konjic	1008	479	234	1	315	279	2	17	20	128	12	0
Mostar	4092	2141	367	31	1094	1502	6	144	103	617	228	0
Neum	156	91	24	0	68	34	0	6	5	7	12	0
Prozor-Rama	517	252	84	18	212	114	1	13	10	34	31	0
Ravno	4	2	1	0	0	1	0	0	0	2	0	0
Stolac	466	260	67	5	154	142	1	13	10	60	14	0
Ukupno	8286	4244	987	76	2514	2713	22	247	209	1082	435	1

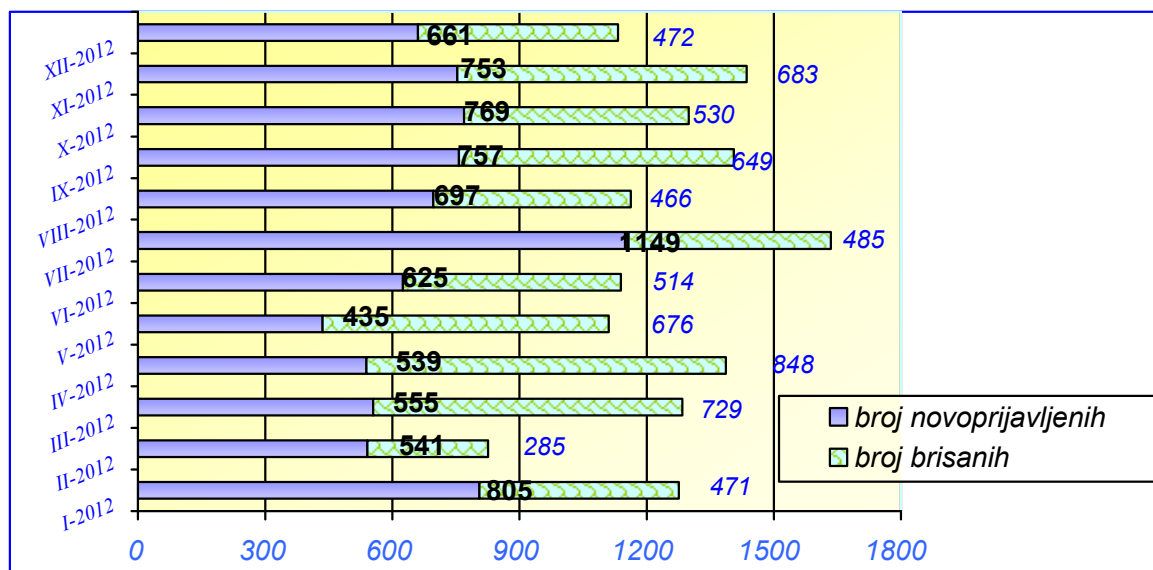
Od ukupnog broja novoprijavljenih osoba na žene otpada 4.244 ili 51,2%.

1.2. Skidanje sa evidencije

Sa evidencije je skinuto po različitim osnovama 6.808 nezaposlenih osoba, tj. za 9,7% manje u odnosu na prethodnu godinu. Od ukupnog broja 3.483 su žene ili 51,2%.

Broj skinutih sa evidencije po stepenu stručnog obrazovanja je sljedeći:

BIRO	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	654	312	103	4	227	177	5	33	13	68	24	0
Čitluk	525	303	33	5	205	158	0	23	12	59	29	1
Jablanica	377	155	63	7	141	99	5	9	0	49	4	0
Konjic	934	434	238	5	303	272	1	22	3	86	4	0
Mostar	3458	1783	354	31	1019	1168	17	163	65	546	95	0
Neum	111	60	15	0	45	33	0	3	2	5	8	0
Prozor-Rama	396	227	77	2	150	101	3	15	7	26	15	0
Ravno	8	4	0	0	3	4	1	0	0	0	0	0
Stolac	345	205	59	2	114	88	0	17	6	50	9	0
Ukupno	6808	3483	942	56	2207	2100	32	285	108	889	188	1

Kretanje broja novoprijavljenih i brisanih osoba po mjesecima

1.3. Stanje na evidenciji

Kretanje broja nezaposlenih osoba u zadnjih deset godina u HNŽ/HNK (2003. – 2012.) vidljivo je iz ove tablice:

Kretanje broja nezaposlenih osoba u HNŽ/HNK

OPIS	Broj nezaposlenih osoba (stanje 31.12.)									
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Federacija BiH	297.382	315.847	346.596	362.116	367.570	338.643	354.577	364.929	371.090	384.852
Ukupno HNK	23.886	25.642	26.794	28.632	30.838	29.403	29.596	29.822	29.885	31.363
Čapljina	1.727	2.037	2.294	2.482	2.906	2.985	2.764	2.769	2.820	2.988
Čitluk	1.189	1.316	1.198	1.443	2.034	2.072	2.036	2.085	2.150	2.294
Jablanica	1.273	1.470	1.542	1.616	1.721	1.772	1.882	1.992	1.992	2.167
Konjic	3.119	3.297	3.329	3.783	3.926	3.530	3.671	3.953	3.781	3.855
Mostar	13.541	13.982	14.585	15.209	15.574	14.688	14.775	14.813	15.040	15.674
Neum	289	290	313	334	327	308	332	347	358	403
Prozor-Rama	1.495	1.605	1.589	1.609	1.843	1.811	1.873	1.687	1.780	1.901
Ravno	-	-	20	22	28	31	31	33	34	30
Stolac	1.253	1.645	1.924	2.134	2.479	2.206	2.232	2.143	1.930	2.051

Na dan 31. decembra 2012. godine na evidenciji nezaposlenih osoba zatečeno je 31.363 osoba.*

U odnosu na kraj 2011. godine kada se na evidenciji nalazilo 29.885 nezaposlenih osoba povećanje je za 1.478 osoba ili za 4,9%.
Prosječno mjesečno tokom 2012. godine na zaposlenje je čekalo 30.532 osoba.

Gledano po općinama kod skoro svih je zabilježen porast nezaposlenih i to: Neum 12,6% (ili za 45 osoba), Jablanica za 8,8% (ili za 175 osoba), Prozor-

*
TABELA 7. - Pregled aktivnosti u 2012. godini

Rama 6,8% (ili za 121 osobu), Čitluk za 6,7% (ili za 144 osoba), Stolac za 6,3% (ili za 121 osobu), Čapljina za 6% (ili za 168 osoba), Mostar za 4,2% (ili za 634 osobe) i Konjic za 2% (ili za 74 osobe), kod je jedino u Ravnom broj nezaposlenih smanjen za 4 osobe ili 11,8%.

Struktura nezaposlenih osoba po stepenima stručnog obrazovanja je sljedeća:

BIRO	UKUPNO	OD TOGA ŽENA	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
Čapljina	2.988	1.565	555	64	1.144	883	19	82	45	119	76	1
Čitluk	2.294	1.256	291	26	1.013	733	0	55	19	90	67	0
Jablanica	2.167	999	462	53	875	584	9	30	21	128	5	0
Konjic	3.855	1.866	1.416	25	1.320	817	8	45	35	178	11	0
Mostar	15.674	8.345	2.859	306	5.347	5.004	90	419	139	1.218	292	0
Neum	403	196	73	3	173	103	1	12	10	15	13	0
Prozor-Rama	1.901	946	526	30	778	405	0	34	24	70	34	0
Ravno	30	11	7	0	10	9	0	0	0	4	0	0
Stolac	2.051	1.046	513	22	818	527	6	32	12	96	25	0
Ukupno	31.363	16.230	6.702	529	11.478	9.065	133	709	305	1.918	523	1

Prema stepenu stručnog obrazovanja najveći udio se odnosi treći stepen stručnog obrazovanja 36,6%, zatim slijedi 4 stepen sa 28,9%, 1 stepen 21,4%, stepen 7₁ sa 6,1%, 6₁ sa 2,2%, 2 stepen 1,7%, 7₂ sa 1,7%, 6₂ sa 1% i 5 stepen sa 0,4%.*

Najbrojnija zanimanja u pojedinim stepenima obrazovanja su:

Stepen 1. i 2. radnici bez zanimanja 6.702, daktilografi 90, pomoćni kuhar 59, radnik u tekstilnoj proizvodnji 56, pomoćni zidar 29, pomoćni cvječar 22, krojač 20, moler 17, šivač 14, tesarski radnik 14, itd.

Stepen: 3. i 5. prodavači 2.182, automehaničari 865, frizeri za žene 839, bravari 808, konobari 629, kuhar 553, metalostrugar 451, vozač teretnog vozila 446, itd.

*

TABELA 10. – Nezaposlene osobe na evidenciji na dan 31.12.2012. godine

Stepen: ekonomski tehničar 1.595, maturant gimnazije 1.389, mašinski tehničar 761, medicinski tehničar 448, tehničar putnog saobračaja 416, turistički animator 367, poljoprivredni tehničar 364, itd.

Stepen: ekonomist 189, pravnik 107, nastavnik predškolskog vaspitanja 89, razredni učitelj 72, socijalni radnik 33, nastavnik hemije 31, fizioterapeut 28, nastavnik maternjeg jezika 28, nastavnik historije 24, itd.

Stepen: pravnik 432 ekonomista 272, inženjer agronom 140, profesor engleskog jezika 107, profesor razredne nastave 102, ekonomist za finansije 91, psiholog 87, profesor hrvatskog jezika 82, novinar 80, pedagog 80, inženjer računarstva 59, mašinski inženjer 57, profesor tjelesne i zdravstvene kulture 54, građevinski inženjer 41, profesor njemačkog jezika 37, itd.*

Posmatrano po godinama starosti struktura izgleda ovako:

Ukupno	GODINE STAROSTI										
	15-19 god.	20-24 god.	25-29 god.	30-34 god.	35-39 god.	40-44 god.	45-49 god.	50-54 god.	55-59 god.	60-64 god.	65 i više god.
31.363	1.223	4.235	5.058	3.945	3.318	3.302	3.526	3.250	2.460	1.040	6

Udio nezaposlenih osoba u dobi do 30 godina je 33,5% i u odnosu na prošlu godinu bilježi rast za 0,7%.

Zabrinjava trend porasta nezaposlenih u dobi od 30-40 godina (7.263 ili 23,2%), osoba u punom radnom naponu. Problematična je posebno kategorija preko 50 godina koja sudjeluje sa 21,5 % u ukupnom broju jer su perspektive za njihovo zapošljavanje minimalne, a u odnosu na prošlu godinu ova kategorija nezaposlenih povećala je sudjelovanje za 0,6%.

Prema vremenu čekanja na zaposlenje situacija je sljedeća:

*

TABELA 13. – Pregled broja nezaposlenih osoba na evidenciji po najbrojnim zanimanjima na dan 31.12. 2012. godine

Ukupno	VRIJEME ČEKANJA NA ZAPOSLENJE									
	do 6 mjeseci	6-9 mjeseci	9-12 mjeseci	12-18 mjeseci	18-24 mjeseca	2-3 god.	3-5 god.	5-7 god.	7-9 god.	preko 9 god.
31.363	4.257	1.343	1.322	2.760	1.721	2.932	4.356	4.079	2.429	6.164

Vidljiva je dinamika prijavljivanja u posljednjim godinama.

Zabrinjavajući je podatak da svaka treća osoba sa evidencije čeka na zaposlenje više od 5 godina (12.672 ili 40,4 %), a posebno podatak da 19,7% (za 1,2% više nego lani) nezaposlenih posao čeka više od 9 godina. Pored toga što se posebno analizira njihova struktura, potrebno je činiti i daljnje aktivnosti na bržem zapošljavanju ovih osoba.

Nezaposlenih osoba koje traže prvo zaposlenje bilo je 12.904 ili 41,1% od ukupnog broja. Broj žena koje prvi put traže zaposlenje je 6.933 ili 22,1% od ukupno nezaposlenih osoba

Prema radnom stažu broj nezaposlenih osoba je sljedeći:

Ukupno	RADNI STAŽ								
	do 1 godine	1-5	5-10	10-15	15-20	20-25	25-30	30-35	preko 35 godina
18.731	4.741	5.521	3.110	2.186	1.589	956	461	137	30

Iz pregleda je vidljivo da na evidenciji ima 3.173 nezaposlenih osoba koje imaju više od 15 godina radnog staža, a to predstavlja 10,1% ukupnog broja nezaposlenih osoba na evidenciji.

Prema narodnosti broj nezaposlenih osoba krajem godine je bio:

Ukupno	NARODNOST									
	BOŠNJAK	HRVAT	SRBIN	SLOVENAC	ALBANAC	CRNOGORAC	MAKEDONAC	ŽIDOV	ROM	OSTALI
31.363	16.264	13.791	922	4	37	5	14	3	51	247

U ukupnom broju nezaposlenih nalazi se i 5.704 demobilisanih boraca (u odnosu na prošlu godinu manje za 259 ili za 4,3%), 938 članova porodica poginulog i nestalog borca, 220 ratnih vojnih invalida, 304 osoba sa faktorom otežane zapošljivosti i 481 ostalih invalida.*

2. Analitički poslovi

Urađen je Izvještaj o radu Službe za zapošljavanje HNK za 2011. godinu, te nakon usvajanja dostavljen nadležnim ustanovama i tijelima. Također je sačinjen Program rada za 2012. godinu na kojeg je saglasnost, na osnovu Statuta, dala Vlada kantona.

Također je urađen i šestomjesečni Izvještaj o radu Službe.

U martu je izrađena Informacija o istraživanju tržišta rada na području kantona prema jedinstvenoj metodologiji na nivou Federacije BiH u 2011. sa procjenama za 2012. godinu i izvršena prezentacija rezultata.

Cilj istraživanja je prikupiti podatke o potrebama za radnicima kod poslodavaca, potrebama za stručnom pripremom, eventualnim viškovima zaposlenika, mogućnostima zapošljavanja invalida i drugih teže zapošljivih kategorija nezaposlenih, te podatke o saradnji sa Službom za zapošljavanje i njenoj kvaliteti.

Prikupljeni podaci služe za kratkoročna predviđanja na tržištu rada, vođenje upisne politike, te izradu konkretnih programa zapošljavanja i stručne pripreme, a i za unapređivanje saradnje Službe i poslodavca u zadovoljavanju njihovih kadrovskih potreba.

U pripremi istraživanja održano je nekoliko sastanaka na nivou Federalnog zavoda za zapošljavanje: dorada upitnika, utvrđivanje uzorka i termina provođenja, troškovnika i sl., te nivou službe sa stručnim radnicima i voditeljima podružnica-biroa koji su provodili istraživanje: obuka, dinamika provođenja i izvještavanje. Anketirana su preduzeća koja zapošljavaju 10 i više djelatnika na stalnom uzorku od 400 poslodavaca. Odziv poslodavaca bio je 93,2%. Služba je u izvještajnom periodu bila aktivno uključena na otklanjanju uočenih nedostataka kako kod unosa podataka iz anketnog upitnika tkao i kod dorade izlaznih tabela potrebnih za izradu informacije.

Krajem godine otpočele su aktivnosti na anketiranju u 2013. godini.

Na traženje Federalnog zavoda za zapošljavanje Služba se izjasnila oko nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa, te je u pismenoj formi dostavila svoje primjedbe.

Također je Federalnom zavodu za zapošljavanje u pismenoj formi dostavljene primjedbe oko vođenja propisanih podataka o zaposlenim invalidima u evidencijama Službe za zapošljavanje kako bi se pokrenula inicijativa za izmjenu

*

TABELA 11. – Pregled broja demobilisanih boraca, članova porodica poginulih ili nestalih boraca u proteklom ratu i dr. općinama na dan 31.12.2012. godine.

propisa da te evidencije ubuduće vodi Fond nadležan za invalidne osobe. Dok se ne realizuju te izmjene Služba je ipak radila na ustrojavanju ove evidencije.

3. Informatički sistem i informisanje

U protekloj godini stvorene su pretpostavke za stavljanje u funkciju novog aplikacijsko informatičkog sistema (LMIS⁺), te je prestao paralelni rad na starom i novom programu na „živim“ podacima koji je egzistirao više od 8 godina.

Tokom 2012. godine su osigurane sve tehničke pretpostavke za podršku programu: potrebna oprema, telekomunikacijske veze, pristup i zaštita. Izvršena je formalna i stvarna kontrola svih izlazno – statističkih tablica i u ovom periodu su otklonjeni svi uočeni nedostaci kako tehničko-izvedbene prirode i onih nastalih pri unosu, tako i onih nastalih migracijom podataka.

Tako se može reći da imamo, prema ocjeni nezavisnih stručnjaka, trenutno najbolji aplikacijski program od svih službi za zapošljavanje u BiH.

Novim programom stvoreni su i preduslovi za rad na elektronskom prijavljivanju nezaposlenih osoba na zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje kod porezne uprave u skladu s ELMO – projektom, odnosno primjeni Zakona o jedinstvenoj registraciji, kontroli i naplati doprinosa u Federaciji BiH, čija je primjena krenula početkom godine. Svravnjivani su podaci i otklanjani uočeni nedostaci u odnosu na druge subjekte (Zavod MIO/PIO, Zavod za zdravstveno osiguranje i Poreska uprava) nastali kako migracijom podataka, tako i onih nastali pri unosu.

Međutim, još uvijek ovaj projekt (ELMO-TAF) ne daje nam sve očekivane rezultate, nešto zbog neadekvatne koordinacije među samim učesnicima projekta, a nešto i zbog same njegove konfiguracije, odnosno poboljšanja platforme za njegov rada. Naime po tom projektu kantonalne službe za zapošljavanje nisu izravni korisnici podataka iz jedinstvene baze, iako one tu bazu pune već to ostvaruju posredno preko Federalnog zavoda za zapošljavanje, kao nepotrebne karike u tom lancu. Radi ovoga trpe stranke.

Osim toga veliki problem predstavlja prijavljivanje i odjavljivanje osiguranika na MIO/PIO - dokup staža, jer se to čini retroaktivno od momenta podnošenja zahtjeva, a ne od sticanja rješenja na koje se čeka ponekad i preko godinu dana. Novi problem se pojavio i kod odjavljivanja otpuštenih vojnika iz oružanih snaga BiH, koji su formalno ostvarili penziju, koja im se ne isplaćuje, a kod nas su ostvarili novčanu naknadu i zdravstveno osiguranje, a zahtjeva se njihovo retroaktivno skidanje, kao da u nas nisu bili na evidenciji. Ovdje se radi i o značajnim novčanim sredstvima te smo u više navrata informisali da se ovaj problem što prije riješi.

U skladu sa tim smo i poslali konkretne primjedbe na sam Zakon, Pravilnik o njegovoj primjeni, te na protokol oko uočavanja i otklanjanja grešaka između učesnika projekta.

Na inicijativu naše Službe u Federalnom zavodu za zapošljavanje održan je (21.05.) sastanak administratora svih službi za zapošljavanje oko problema u funkcionisanju jedinstvenog sistema registracije, kontrole i naplate doprinosa u poreznoj upravi (ELMO TAF).

Na sastanku je zaključena da će Federalni zavod za zapošljavanje poslati dopis Poreznoj upravi BiH u kojem će tražiti korištenje portala u biroima, te osim ovih razloga će navesti i očitovanje Porezne uprave o mogućoj vrsti VPN-a preko kojeg bi ovaj zahtjev bio ispoštovan.

Poslat će se dopis u Poreznu upravu BiH sa prijedlogom xls fajla izvoda baze Porezne uprave na 15-dnevnoj osnovi, te upitati za mogućnost prikaza izrada baze na portalu porezne uprave BiH.

Zatražit će se od Porezne uprave proširenje polja za djevojačko prezime na više od 15 karaktera.

Napomenut će se Poreznoj upravi o Komunikacijskom planu koji je potpisan i preko kojeg porezne ispostave ne mogu komunicirati sa kantonalnim službama za zapošljavanje. I dalje treba razvijati komunikaciju sa Poreznom upravom u pokušavanju rješavanja problema sa JS 3100 prijavama od poslodavaca i njihovim „zaglavljivanjem“ prilikom unošenja u bazu podataka u filijalama Porezne uprave.

Učesnici sastanka su izrazili potrebu za kontinuiranim održavanjem sastanka zaposlenika kantonalnih službi za zapošljavanje kako bi se problemi koji se javljaju u komunikaciji u radu sa učesnicima u realizaciji ovog projekta što lakše i brže razriješili.

Nastavljena je i uska saradnja na ELMO projektu sa Zavodom za zdravstveno osiguranje, PIO i Poreznom upravom.

Zbog problema prijavljivanja stranaca sa stalnim mjestom boravka u BiH na zdravstveno osiguranje putem ELMO projekta vršene su određene intervencije u našem LMIS⁺ programu.

U Sarajevu je u prostorijama Federalnog zavoda održan sastanak administratora kantonalnih službi za zapošljavanje u vezi instaliranja nove verzije antivirus programa KASPERSKY i produženja licence sa odgovarajućim isporučiteljom.

Uspostavljena je XPN konekcija između Središnjeg ureda i svih podružnica-biroa, te nova internet konekcija putem „stalnog voda“.

Prikuplja se dokumentacija, radi na koncepciji i matrici – izrade nove web stranice Službe.

Urađena je računarska evidencija zaposlenih invalidnih osoba koju smo dužni voditi od stupanja na snagu Zakona o zapošljavanju invalida.

Također se računarski vodi i evidencija svih onih osoba koje se retroaktivno odjavljuju sa zdravstvenog osiguranja, a nalaze se na našoj evidenciji.

U skladu sa potpisanim protokolom oko ostvarivanja prava na novčanu naknadu između BiH i Republike Slovenije, gdje se podaci i dokumentacija razmjenjuju elektronski, obavljene su sve pripreme za njegovo nesmetano funkcionisanje na relaciji Republika Slovenija, Agencija za zapošljavanje BiH, Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe.

U ovom je periodu Agenciji za rad i zapošljavanje i njemačkoj organizaciji CIM dostavljeni podaci o broju medicinskih tehničara (SSS) na evidenciji koji bi bili upućeni na doškolovanje i rad u Njemačkoj (do 18 mjeseci rada).

Na traženje Agencije za zapošljavanje dostavljeni su podaci o nezaposlenim osobama sa evidencije za zanimanje glodač, tokar, krovopokrivač, zavarivač, itd.

U svrhu kreiranja strategije, zasnovane na stvarnim potrebama lokalne zajednice, u procesu izrade gradske strategije neprofitnog stanovanja gradu Mostaru u saradnji sa američkom nevladinom razvojnom agencijom CRS (SATHOLIC RELIEF SERVICES) za projekat „Stambena rješenja za ugrožene stanovnike kolektivnih centra i alternativnog smještaja“ dostavljen je popunjen upitnik o broju nezaposlenih osoba, kvalifikacijskoj strukturi, ratnim vojnim invalidima, članovima porodica poginulih boraca, korisnicima novčane naknade i zdravstvene zaštite, kao i pregled nezaposlenih osoba od 18-35 godina i od 35-65 godina.

Fondaciji za razvoj zajednica iz Banja Luke dostavljeni su podaci o nezaposlenim osobama starosne dobi do 30 godina za općine Ravno i Stolac.

Na zahtjev „KIGC KANOS group“ Tuzla zbog mogućeg zaposlenja dostavljen im je spisak medicinskih sestara sa položenim stručnim ispitom, starosne dobi od 25 do 35 godine, sa aktivnim poznavanjem engleskog jezika i rada na računaru.

Zbog proširenja i investiranja u nove proizvodne pogone i mogućeg zapošljavanja preduzeću „Violeta“ Grude dostavljen je poimenični spisak nezaposlenih hemijskih i prehrambenih tehnologa starosne dobi 23 – 40 godine i poznavanjem engleskog jezika.

U cilju posredovanja pri zapošljavanju preduzeću „Ecoplan“ Mostar dostavljen je spisak nezaposlenih dipl. ing. elektrotehnike i mašinstva sa radnim iskustvom.

Federalnom zavodu za zapošljavanje, a za potrebe Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije dostavljeni su podaci o najbrojnim zanimanjima na evidenciji po spolnoj strukturi i uporedni pregled na dan 31.12.2010. godine i 31.12.2011. godine.

Također su im na njihov zahtjev dostavljeni i spiskovi nezaposlenih novinara u 2009., 2010., 2011. godini i za prvi kvartal 2012. godine. Također su im dostavljeni podaci o nezaposlenim veterinarima, radnim terapeutima, rukovaocima mašina za proizvodnju papira, kao i nezaposlenim i zaposlenim invalidnim osobama za 2011. godinu. Dostavljene su im dodatne tabele korisnika novčane naknade po djelatnostima, stepenu stručnog obrazovanja i vremenskom trajanju novčane naknade.

Zbog izrade Analize nezaposlenosti romske nacionalnosti i revizije Akcionog plana zapošljavanja roma u BiH Federalnom zavodu su dostavljeni i podaci o evidentiranim nezaposlenim romima po stepenu obrazovanja i spolu.

Fakultetu međunarodnih odnosa i diplomacije dostavljen je spisak nezaposlenih pravnika zbog mogućeg angažovanja 1 volontera.

Za potrebe istraživačkog rada dani su podaci o nezaposlenim kriminalistima i dipl. ing. kriminalistike, kao i o njihovoj starosnoj dobi.

Vršena je redovna mjesečna dostava statističkih podataka o aktivnostima Službe Federalnom zavodu za zapošljavanje BiH, Federalnom i kantonalnom ministarstvu socijalne pomoći, raseljenih osoba i izbjeglica, Federalnom zavodu za statistiku, kao i njihovom odjeljenju za statistiku u kantonu.

U izvještajnom periodu štampano je dvanaest brojeva „Statističkog biltena“ na oba jezika.

Štampana su i tri broja informativnog glasnika Službe «ZAPOŠLJAVANJE-INFORMATIVNI PREGLED», također na oba jezika.

Za potrebe internog informisanja pravljene su izvodi iz mjesečnih aktivnosti rada biroa, sa kojima su upoznati djelatnici svih biroa i sektora u Središnjem uredu Službi.

U više navrata ovlašteni djelatnici Središnjeg ureda i biroa učestvovali su u televizijskim (TV-1, OSKAR C, PBS – BiH, Federalna televizija) i radijskim emisijama (HR Herceg-Bosna, 088 Mostar, Radio RDV, Običan radio, Konjic, Jablanica, Čapljina, Stolac).

Objavljeno je niz razgovora, podataka i informacija o radu Službe u štampanim medijima «Slobodna Dalmacija», «Večernji list», «Vjesnik», «Forum», «Privrednik», «Dnevni list», «Dnevni avaz», «Oslobođenje», te na portalima «Bljesak info» i «Pincom info», «Vrisak», «POSKOK» info.

Može se reći da je aktivnost Službe i tematika zaposlenosti i nezaposlenosti dosta zastupljena u medijima, ali ostaje činjenica da se više radi o iznošenju podataka i naglašavanju pojava, a da se manje radi o kritičkom preispitivanju stanja i uzroka pojava.

Oglašavanje slobodnih radnih mjesta Službe, za sada obavlja se putem radija «Herceg-Bosna», sa kojim je potpisan poseban ugovor o zakupu programskog prostora za ove namjene. Oglašavanje svih konkursaa, kako onih koji su pristigli izravno od poslodavaca, tako i onih objavljenih u dnevnim novinama, a interesantnih za naš kanton vrši se i putem lokalnih radio i TV stanica, oglasnih ploča u podružnicama-biroima, kao i putem Internet stranice Službe za zapošljavanje www.zzz-mostar.ba.

Prosječno se mjesečno bilježi preko 12.000 posjeta ovoj internet stranici. Tokom godine objavljeno je 179 konkursa u kojima su poslodavci tražili 915 radnika.

U holu Središnje službe instalisan je portal o svim informacijama i slobodnim radnim mjestima u Službi za zapošljavanje.

V. ORGANIZACIONO-PRAVNI I OPĆI POSLOVI

1.Rad Upravnog odbora

Privremeni Upravni odbor Službe za zapošljavanje HNŽ/K u 2012.godini održao je dvije sjednice, na kojima je usvojen:

- Izvještaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ/K u 2011.godini;
- Izvještaj o materijalno-finansijskom poslovanju Službe za zapošljavanje HNŽ/K u 2011.godini;
- Izvještaj o popisu sredstava i izvora sredstava u Službi za zapošljavanje na dan 31.12.2011.godine;
- donesena odluka o godišnjem popisu imovine
- urađena ispravka tehničke pogreške u članu 6. Finansijskog plana Službe za zapošljavanje HNŽ/K za 2012.godinu.

Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona donijela je dana 10.04.2012. godine Rješenje o konačnom imenovanju Upravnog odbora Službe na period od četiri godine. Upravni odbor u novom sastavu održao je šest sjednica na kojima je:

- usvojen Izvještaj o materijalno-finansijskom poslovanju Službe za zapošljavanje za period januar-mart 2012. godine, te za januar – juni 2012. godine
- razmatrani Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja Službe za zapošljavanje HNK za 2011.godinu,
- usvojen Program mjera za realizaciju preporuka Ureda za reviziju institucija F BiH u cilju otklanjanja nepravilnosti koje su identificirane u revizijskom izvještaju za 2011.godinu.
- donesen Program mjera štednje u Službi za zapošljavanje HNŽ/K po prijedlogu Skupštine HNŽ/K.
- razmatrana Informacija o isplatama novčanih naknada demobilisanim borcima na osnovu sudskih rješenja,
- donesena odluka o realizaciji Plana javnih nabavki u 2012. godina,
- usvojen Izvještaj o radu Službe za period januar-juni 2012. godine,
- usvojen prijedlog Protokola o načinu isplate duga po osnovu razlike naknada demobilisanim borcima za 2008., 2009. i 2010. godine,
- razmatran Izvještaj o materijalno-finansijskom poslovanju Službe u periodu januar-septembar 2012. godine,
- donesen Pravilnik o obrazovanju,
- razmatran Dokument okvirnog proračuna Službe za period 2013. – 2105. godine,
- usvojen prijedlog izmjena i dopuna Finansijskog plana Službe za 2012. godine,
- usvojen prijedlog Finansijskog plana Službe za 2013. godine,

Sa svih sjednica su izrađene odluke, ugovori i dr. materijali i dostavljeni nadležnim institucijama ili sektorima u Službi radi realizacije istih.

2. Materijalno osiguranje nezaposlenih osoba

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba ovaj vid materijalno-pravne zaštite obuhvata novčanu naknadu, uplatu doprinosa za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba i uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje radi ispunjavanja uslova za penziju.

Svakako da ovome treba dodati i Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, koji se primjenjivao od 01.05.2007.god do 30.04.2010.god. Prema ovom Zakonu, nezaposleni demobilisani borac je imao pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti ovisno o vremenu provedenom u oružanim snagama BiH. Visina te naknade iznosila je 25% prosječne plaće u FBiH iz prethodne godine, a isplaćivala se za period od jedne do tri godine.

Tokom izvještajnog perioda u Službi za zapošljavanje HNŽ/K je zaprimljen 2772 zahtjeva za ostvarivanje prava na novčanu naknadu na osnovu prethodnog radnog odnosa. Svi su zahtjevi riješeni u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba. U odnosu na isti period prošle godine porastao je broj korisnika novčane naknade za cca.12%.

Sudeći po dosadašnjim iskustvima broj korisnika novčane naknade se znatno povećava tokom mjeseca jula i avgusta, jer je veliki broj prosvjetnih radnika zaposlen na određeno vrijeme, tako da završetkom školske godine dolaze na evidenciju nezaposlenih osoba i koriste pravo na novčanu naknadu / na osnovu prethodnog zaposlenja /, kao i pravo na zdravstveno osiguranje, a zatim se zapošljavaju kod istog poslodavca i nakon školske godine ponovno dolaze u evidenciju i koriste ista prava.

Kada je u pitanju broj korisnika novčane naknade veliki problem predstavljaju rješenja Federalnog zavoda za zapošljavanje, u drugom stepenu kojim je priznato pravo na novčanu naknadu nezaposlenim osobama suprotno Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba. Naime, Federalni zavod za zapošljavanje, rješavajući po žalbama nezaposlenih osoba kojima poslodavci nisu uplatiti propisane doprinose i kojima je ova Služba odbila zahtjeve za novčanu naknadu, priznaje pravo na novčanu naknadu i obavezuje Službu da izvrši uplate tih naknada. Velika finansijska sredstva se izdvoje na godišnjem nivou zbog ovakvog stava drugostepenog organa iako je Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Zakon o doprinosima jasan i nedvosmislen, te pravo na novčanu naknadu, pored ostalih uslova, može ostvariti samo ona nezaposlena osoba za koju su uplaćeni svi propisani porezi i doprinosi.

Prosječno vrijeme korištenja novčane naknade je šest mjeseci, a visina te naknade je cca.330,00 KM, odnosno 40% prosječne plaće isplaćene u F BiH u prethodnoj godini.

Pravo na zdravstveno osiguranje ostvarilo je prosječno mjesečno 21.433 osobe.

Pravo na uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje stižu, u skladu sa članom 31. Zakona o posredovanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, one nezaposlene osoba kojima nedostaje do tri godine staža osiguranja kako bi ostvarile pravo na penziju. U izvještajnom periodu je za 55 osoba uplaćen doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje, čime su stečeni uslovi za njihov odlazak u penziju.

I dalje veliki problem za Službu predstavlja primjena Zakona o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, iako je taj Zakon prestao važiti 30.04.2010. ostale su obaveze utvrđene prema njemu. U skladu sa izdanim rješenjima o pravu na novčanu naknadu na osnovu učestvovanja u odbrani BiH, Služba je izvršila uplate za sve mjesece za koje je bila u obavezi. Međutim, veliki broj korisnika te naknade je tokom 2009. i 2010.god. podnio predloge za prinudno izvršenje, a nadležni sud odobrio predložena izvršenja, tako da je osnovni dug prema demobilisanim borcima uvećan za sudske troškove i troškove advokata, kao i za razlike tih naknada, koje je trebalo usklađivati sa prosječnom plaćom u FBiH u prethodnoj godini.

Tokom 2012.god. porastao je broj korisnika ove naknade koji zahtijevaju isplate razlika novčane naknade, putem suda, tako da sva nastojanja Službe, da konačno riješi pitanje demobilisanih boraca nemaju vidljivih rezultata. Pored finansijskih teškoća, tu su i druga administrativna opterećenja /razne prepiske sa sudom i advokatima, prigovori na rješenja o izvršenju, opomene onim korisnicima kojima je isplaćena novčana naknada po istom osnovu dva puta i sl./, koja onemogućavaju da Služba vrši svoju osnovnu zadaću, a to je aktivna politika zapošljavanja. Radi lakšeg razumijevanja problema potrebno je navesti podatak da dugovanja ove Službe na ime usklađivanja novčanih naknada sa prosječnom plaćom u F BiH iznose 3.658.971,00 KM za 9.373 korisnika te naknade, a za isti broj korisnika, kad se naplata vrši temeljem sudskih rješenja, iznosi 4.086.628,00 KM (pored osnovnog duga tu su i sudski, advokatski i bankarski troškovi). Tokom izvještajne godine u Sektoru za pravne, kadrovske i opće poslove urađeno je preko 2.000 prigovora na sudska rješenja o izvršenju.

3. Kadrovi i opremljenost prostora

U skladu sa zahtjevima održavanja standarda ISO 9001 : 2008 u mjesecu martu tekuće godine, predstavnici certifikacijske kuće TUV iz Slavenskog Broda izvršili su treći nadzorni audit. Auditom su bili obuhvaćeni sektori Središnje službe, te biroi Jablanica, Mostar – Odjeljenje 1, Mostar – Odjeljenje 2 i Stolac.

Ocjena auditora je pokazala da se procesi u Službi odvijaju u skladu sa standardima ISO 9001 : 2008, čime je Služba zadržala status audificirane ustanove.

Krajem decembra 2012. godine Služba je imala 75 zaposlenih djelatnika, i to 32 djelatnika visoke stručne spreme, 21 djelatnik više stručne spreme, jedan djelatnik je VKV radnik, 16 djelatnika ima srednju stručnu spremu i 4 su NK radnici.

Matična evidencije zaposlenih u Službi vodi se u skladu sa zakonom, a od novembra 2012. se koristi najsavremenija aplikacija koja omogućava dostupnost

i razmjenu podataka kroz jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa, te podatke o kvalifikacionoj, spolnoj, starosnoj strukturi, o ukupnom radnom stažu, radnom mjestu i sl.

Središnja služba i podružnice-biroi su smješteni u prostorima koji su u vlasništvu Službe.

U izvještajnom periodu renovirano je prizemlje poslovne zgrade u kojoj je smještena i Podružnica Mostar – Odjeljenje 1, a u toku je iznalaženje najpovoljnijeg rješenja za smještaj Biroa Mostar – Odjeljenje 2.

Osigurana je tehnička zaštita Središnje Službe i svih poslovnih prostorija u biroima, kao i fizička zaštita Središnje službe (u kojoj je smještena Podružnica Mostar – Odjeljenje 1) i Biroa Mostar – Odjeljenje 2.

4. Pravni i opći poslovi

Tokom izvještajnog perioda u Sektoru za pravne, kadrovske i opće poslove urađeni u svi tekući poslovi u vezi izrade ugovora, odluka, tumačenje propisa, odgovora na tužbe, zastupanja pred sudovima, prigovora na predloge za izvršenja, izdvajanja raznih uvjerenja i sl. te poslovi zavođenja prispjele pošte (3300 predmeta) i dostave iste nadležnim referentima na rješavanje, a potom arhiviranja iste, poslovi kucanja i distribucije raznih materijala i sl.

U skladu sa finansijskim planom Službe obavljani su svi stručno – administrativni poslovi vezani za nabavku roba, vršenje usluga i izvođenje građevinskih radova (sačinjavanje obavijesti o nabavci, objava, prikupljanje ponuda, selekcija i odabir najpovoljnijeg ponuđača, zaključenje ugovora, obavijest Agenciji za javne nabavke BiH).

Sve nabavke u Službi obavljene su u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, Finansijskom planu Službe i Planu javnih nabavki koji je usvojio Upravni odbor Službe.

Vršeno je održavanje objekata i opreme u skladu sa potrebama i raspoloživim sredstvima.

VI - MATERIJALNO-FINANSIJSKO POSLOVANJE

Ukupni prihodi i primici ostvareni u periodu I-XII/2012 iznose 12.984.102,00 KM. Sastoje se od: poreznih prihoda u iznosu od 9.061.612,00 KM, neporeznih prihoda u iznosu od 20.352,00 KM, primljenih otplata danih zajmova u iznosu od 14.272,00 KM i primitaka za podsticaj zapošljavanja i materijalno osiguranje nezaposlenih osoba u iznosu od 3.887.866,00 KM. 70,00% ukupnih prihoda i primitaka čine porezni prihodi, tj. prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti koji obveznici uplaćuju po stopi od 2% na bruto plaće. 70 % obračunatog doprinosa obveznik uplaćuje na račun kantonalne službe za zapošljavanje, a 30 % na račun Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Neporezni prihodi odnose se na prihode od kamata, prihode od usluga građanima i ostale prihode. Primici se odnose na: primitke iz Federalnog zavoda za zapošljavanje za podsticaj zapošljavanja u iznosu od 566.651,00 KM, primitke za novčane naknade demobilisanim borcima za mjesec VI/2008. godine i razlike novčanih naknada obračunatih po sudskim rješenjima u iznosu od 1.406.461,00 KM i primitke za nedostajuća sredstva za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba (novčane naknade, zdravstveno osiguranje i dokup staža) u iznosu od 1.914.754,00 KM. Razlike novčanih naknada su uvećane za sudske i advokatske troškove. Primici za podsticaj zapošljavanja odnose se na realizovana sredstva po zaključenim ugovorima u 2011. godini i programe iz 2012. godine, SSNESP (Projekt podrške mrežama socijalne sigurnosti i zapošljavanja) koje finansira Federalni zavod za zapošljavanje i PIU SESER (Jedinica za implementaciju socioekonomske podrške, obuke i zapošljavanja).

Struktura prihoda i primitaka

Red. broj	O pi s	Iznos (KM)	%
1.	Prihodi od poreza	9.061.612.	69,73
2.	Neporezni prihod	20.352.	0,16
3.	Primljene otplate danih zajmova	14.272.	0,11
4.	Primici	3.887.866	30,00
	Ukupno:	12.984.102.	100,00

Ukupni rashodi i izdaci iznose 12.984.102,00 KM. Sastoje se od izdataka za: plaće i naknade troškova zaposlenim, doprinose poslodavcu i ostale poreze i doprinose, materijal i usluge, tekuće grantove pojedincima na osnovu materijalno socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, ostale grantove, izdatke za finansiranje zapošljavanja i nabavku stalnih sredstava.

U ukupnim rashodima i izdacima, izdaci za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba i aktivnu politiku zapošljavanja iznose 68% ukupnih rashoda i izdataka, a ostali rashodi i izdaci 32%. U odnosu na prihode od doprinosa izdaci za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba iznose 86% prihoda, a 14% ostaje za administrativne troškove i aktivnu politiku zapošljavanja, što nije dovoljno ni za administrativne troškove Službe. Služba nedostajuća sredstva potražuje svaki mjesec iz Federalnog zavoda za zapošljavanje. U ukupnim rashodima i izdacima, nedostajuća sredstva iz Federalnog zavoda za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba iznose 3.321.215,00 KM ili 27%.

Struktura rashoda i izdataka

Red. broj	O pi s	Iznos KM	%
1.	Plaće i naknade zaposlenim	2.591.077.	19,95
2.	Doprinosi na teret poslodavca	231.975.	1,78
3.	Izdaci za materijal i usluge	1.031.080.	7,95
4.	Materijalno osiguranje nezaposlenih osoba	7.801.960.	60,08
5.	Podsticaj zapošljavanja	1.055.274.	8,13
6.	Kapitalni izdaci	239.736.	1,85
7.	Ostali izdaci	33.000	0,26
	Ukupno:	12.984.102.	100,00

Izdaci za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba iznose 7.801.960,00 KM, a sastoje se od izdataka za novčane naknade po osnovu radnog odnosa u iznosu od 4.333.744,00 KM za 1.018 korisnika prosječno mjesečno, izdataka za novčane naknade za demobilisane borce u iznosu od 1.406.461,00 KM, izdataka za zdravstveno osiguranje u iznosu od 1.921.224,00 KM za 21.409 korisnika prosječno mjesečno i izdataka za dokup staža za nezaposlene osobe koje ispunjavaju uslove za dokup staža u iznosu od 140.531,00 KM za 55 osoba. Izdaci za novčane naknade demobilisanim borcima odnose se na mjesec VI iz 2008. godine i iznose 902.885,00 KM za 5960 korisnika. Na razlike novčanih naknada naplaćene po sudskim rješenjima odnosi se **503.576,00 KM za 990 korisnika.**

Obračunate razlike su poseban teret Službi jer dolaze na naplatu svakodnevno na što Služba ne može uticati. Obaveze po sudskim rješenjima su uvećane za sudske i advokatske troškove koji iznose **478.385,00 KM** i znatno su veći od planiranih. O ovom problemu Služba je upoznala Federalni zavod za zapošljavanje jer se radi o izdacima koje Službe ne može sama izmiriti niti planirati potrebna sredstva s obzirom na dinamiku isplate koja je nepoznata. Finansijskim planom Službe za 2012. godine planirana sredstva nisu bila dovoljna, te su izmjenama i dopunama Finansijskog plana Službe za 2012. godinu planirana sredstva za novčane razlike i troškove sudskog postupka znatno povećana, ali nedovoljno u odnosu na izvršenja. Sud je zauzeo stajalište da je Služba bila u obavezi uskladiti iznose novčanih naknada demobilisanim borcima sa prosječnom plaćom u F BiH u prethodnoj godini. To nije nimalo zanemariv iznos ako znamo da je pravo na novčanu naknadu demobilisanim borcima trajalo od jedne do tri godine, obračunate razlike koje se kreću od 176,40 KM za jednu godinu do 809,20 KM za tri godine ovisno za koji period se obračunava razlika, broj korisnika novčanih naknada od 9.373 i sudske i advokatske troškove koji po svakom tužbenom zahtjevu iznose od 370,00 KM do 536,00 KM. Pokrenuta je bila aktivnost da se sudska izvršenja stave pod kontrolu tj. da se dogovori dinamika isplate putem dogovora sa advokatima, kako bi Služba mogla planirati sredstva za te namjene. Ni nakon postignutih dogovora

sudska izvršenja nisu mogla biti pod kontrolom te je dogovor raskinut. Broj sudskih izvršenja u 2012. se povećao sa 368 na 990 odnosno sa 428.218,00 KM na 981.961,00 KM.

Sa problemom isplate razlika novčanih naknada i troškovima sudskog postupka upoznat je Federalni zavod za zapošljavanje. Služba je uradila detaljnu informaciju o obračunatim razlikama i troškovima sudskih izvršenja i došla do sljedećih pokazatelja: u Službi za zapošljavanje HNŽ/K registrovana su 9.373 korisnika prava na novčanu naknadu na osnovu učestvovanja u odbrani BiH. Radi usklađivanja visine te novčane naknade sa prosjekom plaće u F BiH u prethodnoj godini potrebno je izdvojiti sredstava u iznosu od 3.628.971,00 KM. Ukoliko bi svi korisnici sudskim putem ostvarili pravo na isplatu razlika tih novčanih naknada, to bi Službu stajalo 7.745.599,00 KM, jer bi za sudske, advokatske i troškove banke bilo potrebno izdvojiti iznos od još 4.086.628,00 KM (u prosjeku 400,00 KM po svakom izvršenju). Ozbiljno je ugrožen rad Službe i obavljanje redovnih aktivnosti i bez pomoći Federalnog zavoda za zapošljavanje ovi se finansijski problemi ne mogu rješavati.

Novčane naknade iz radnog odnosa veće su u odnosu na isti period prethodne godine za 24,37% ili 849.055,00 KM, a izdaci za zdravstveno osiguranje za nezaposlene osobe veći su za 11,79% ili 202.621,00 KM, izdaci za dokup staža za nezaposlene osobe veći su za 18,99% ili 22.428,00 KM, **što ukupno iznosi povećanje izdataka za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba od 20,19% ili 1.074.104,00 KM.** To je veliko opterećenje za Službu s obzirom da su prihodi od doprinosa u odnosu na isti period prethodne godine veći za samo 3,28 ili 287.205,00 KM. Broj korisnika novčanih naknada iz radnog odnosa povećao se sa 813 korisnika prosječno mjesečno na 1018, a broj korisnika zdravstvenog osiguranja sa 19.592 na 21.409 u odnosu na isti period prethodne godine. Broj osoba kojima je uplaćen doprinos za penzijsko-invalidsko osiguranje za dokup staža povećao se sa 45 na 55.

Pregled izdataka za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba u 2011. i 2012. godini (bez isplata naknada demobilisanim borcima)

Red. broj	Opis	Isplaćena sredstava (KM)			Broj korisnika		
		2011.	2012.	Index	2011.	2012.	Index
1	2	3	4	5=4/3	6	7	8=7/6
1.	Novčane naknade redovna	3.484.689.	4.333.744.	124,37	813	1018	125,22
2.	Zdravstveno osiguranje za nezaposlene osobe	1.718.603.	1.921.224.	111,79	19592	21409	109,28
3.	Dokup staža za nezaposlene osobe	118.103.	140.531.	118,99	45	55	122,23
	Ukupno:	5.321.395.	6.395.499.	120,19	20450	22482	109,94

Plaće i naknade troškova zaposlenim iznose 2.591.077,00 KM, od čega bruto plaće iznose 2.209.281,00 KM.

Broj zaposlenih osoba na dan 31.12.2012. godine je 75 zaposlene osobe.

Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi iznose 231.975,00 KM, a odnose se na zakonom propisane doprinose.

Izdaci za materijal i usluge iznose 1.031.080,00 KM. Odnose se na nabavku materijala i usluge nastale obavljanjem djelatnosti Službe. Veći su od planiranih radi sudskih i advokatskih troškova po sudskim izvršenjima za obračunate razlike novčanih naknada i čine 46% ukupnih izdataka za materija i usluge (478.385,00 KM). Bez obzira što su rađene izmjene i dopune Finansijskog plana za 2012. godinu ovi troškovi nisu usuglašeni sa planiranim jer je broj sudskih izvršenja u decembru 2012. bio izvan svih očekivanja i planiranih sredstava.

Za podsticaj zapošljavanja utrošena su sredstva u iznosu od 1.055.274,00 KM. Odnose se na programe zapošljavanja prema zaključenim ugovorima u 2011. godini i SSNESP programe iz 2012. godine. Na sredstava iz Federalnog zavoda i PIU SESER odnosi se 566.651,00 KM i sredstva Službe 488.623,00 KM.

Tekući grantovi iznose 33.000,00 KM, a odnose se na potpore pojedincima i neprofitnim organizacijama.

Za nabavku stalnih sredstava utrošena su sredstva u iznosu od 239.736,00 KM, za nabavku opreme i rekonstrukciju poslovnih prostora Službe.

Ukupni prihodi i primici, te rashodi i izdaci ne odstupaju bitno od planiranih i iznose 98,69% planiranih sredstava.

Prihodi i primici, te rashodi i izdaci su usaglašeni, uplatom nedostajućih sredstava iz Federalnog zavoda za zapošljavanje za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba te, nema odstupanja prihoda i primitaka od rashoda i izdataka . To je veoma bitno naglasiti u odnosu na prethodnu godinu, kada su rashodi i izdaci bili veći od prihoda i primitaka za 1.174.000,00 KM bez obzira na uplate nedostajućih sredstava iz Federalnog zavoda.

Pregled prihoda i primitaka, rashoda i izdataka planiranih i ostvarenih u periodu od 01.01.2012. – 31.12.2012.

- KM-

Red. broj	O p i s	Financijski plan sa izmjenama i dopunama za 2012. godinu	Ostvareno u periodu I – XII 2012.	Indeks 6=5/4
1	2	4	5	6
I	Prihodi i primici (1 do 4)	13.157.428.	12.984.102.	98,69
1.	Prihodi od doprinosa	9.195.670.	9.061.612.	98,55
2.	Neporezni prihodi	22.203.	20.352.	91,67
3.	Primljene otplate danih zajmova	20.466.	14.272.	69,74
4.	Primici	3.918.089.	3.887.866.	99,23
II	Rashodi (1 do 7)	13.157.428.	12.984.102.	98,69
1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	2.708.099.	2.591.077.	95,68
2.	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	239.360.	231.975.	96,92
3.	Izdaci za materijal i usluge	888.825.	1.031.080.	116,01
4.	Grantovi pojedincima na osnovu materijalno socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba	7.920.123.	7.801.960.	98,51
5.	Ostali grantovi pojedincima i neprofitnim organizacijama	33.000.	33.000.	100,00
6.	Finansiranje zapošljavanja	1.120.000.	1.055.274.	94,22
7.	Kapitalni izdaci	248.021.	239.736.	96,66
III	Višak (+) manjak (-) (I-II) prihoda nad rashodima	-	-	-